

Καστελλιώτικα Νέα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ»

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΙΝΑ & ΔΑΦΝΟΜΗΛΗ 1Α • 106 80 ΑΘΗΝΑ
ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 99 • ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2022 • ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΕΥΡΩ 0.20

60 ΧΡΟΝΙΑ «ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Με αφορμή τη συμπλήρωση φέτος 60 χρόνων συνεχούς και αδιάλειπτης έκδοσης της εφημερίδας μας (1963-2023), αντί κύριου άρθρου στο σημερινό φύλλο παραθέτουμε το άρθρο που δημοσιεύτηκε στο φύλλο 24 (205) της Δ' περιόδου (Οκτ.-Νοε.-Δεκ. 2003) με τίτλο: ΣΑΡΑΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ.

«Είναι σχεδόν άπιστευτο ένα μικρό χωριό, όπως το χωριό μας, να συντηρεί και να κυκλοφορεί αδιάλειπτα το έντυπό του «Τα Καστελλιώτικα Νέα», διατηρώντας έτσι την άμεση συνοχή όλων των Καστελλιωτών, όπου Γης. Και πρέπει να παραδεχτούμε ότι μέσα σ' αυτά τα σαράντα χρόνια, όχι μόνο ως άθλο της κυκλοφορίας του με μια συνέχεια ασταμάτητη, αλλά και με προοδευτική βελτίωση της εφημερίδας μας, τόσο σε σχήμα, όσο και σε ποιότητα ύλης, αλλά και σε εκτύπωση και σε εμφάνιση. Ξεκίνησε στις 15 Αυγούστου του 1963, δελά σε ένα μικρό σχήμα εντύπου με πρωτοστάτη το τότε Διοικητικό Συμβούλιο που το αποτελούσαν ως Πρόεδρος ο αείμνηστος Γεώργιος Ν. Παπανικολάου, Αντιπρόεδρος ο Αθανάσιος Λ. Κάντζος, Γεν. Γραμματέας ο Νικ. Κ. Τσάκαλος, Ταμίας ο Χρήστος Δ. Χαλατσάς, Ειδ. Γραμματέας η Σοφία Δ. Παπαστυλιανού και Σύμβουλοι ο Γεώργιος Δ. Μακρής, ο Κωνσταντίνος Ν. Μοσχολιός, ο Στέφανος Αθ. Αποστολόπουλος και ο Ιωάννης Παν. Παπανικολάου.

Το Δ.Σ. για την υλοποίηση της απόφασής του, ανέθεσε την Διεύθυνση Συντάξεως της εφημερίδας, στο δημοσιογράφο και δικηγόρο Νίκο Αγγ. Μακρή και την αρχισυνταξία στον δημοσιογράφο Ευάγγελο Πυθ. Κωτσίκη.

Με το πρωταρχικό μικρό της σχήμα, η εφημερίδα μας κυκλοφόρησε μέχρι το φύλλο με αριθμό 33 του Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου 1966. Στη συνέχεια από το φύλλο 34 (Φεβρουαρίου - Μαρτίου 1967) η εφημερίδα μας πήρε το σημερινό της σχήμα. Τη σαραντάχρονη κυκλοφορία της μπορούμε να τη χωρίσουμε σε τέσσερις περιόδους: Πρώτη περίοδος φύλλα 1 έως 33. Δεύτερη περίοδος φύλλα 34 έως 100. (Δεκέμβριος - Φεβρουάριος 1973). Τρίτη περίοδος φύλλα 101 (Μαρτίου - Σεπτέμβριος 1978) έως 178 (Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1966). Και περίοδος τετάρτη από φύλλο 182 (Ιανουάριος - Φεβρουάριος - Μάρτιος 1998) μέχρι σήμερα.

Τα τεύχη της εφημερίδας μας 179-180 και 181 του έτους 1997 ανήκουν στην τρίτη περίοδο. Βασικά τα κεντρικά θέματα της εφημερίδας μας σ' αυτά τα σαράντα χρόνια υπήρξαν πρώτιστα και πάνω απ' όλα «Τα κοινωνικά» μας, δηλαδή τα νέα του χωριού μας. Εκτός βέβαια από τα νέα του χωριού μας η εφημερίδα μας πάντα πρωτοστάτησε βοηθώντας με όσα μέσα είχε στη διάθεσή της την Κοινότητά μας στη λύση των προβλημάτων που την απασχολούσαν κατά περιόδους. Έτσι τη βρίσκουμε να πρωτοστατεί στις διενέξεις με την «ΑΕΜ Βωξίτη Παρασσού», στην ηλεκτροδότηση του χωριού μας, στην εγκατάσταση τηλεφωνικού δικτύου, τελευταία για

(Συνέχεια στη σελίδα 5)

Ο ΠΑΛΙΟΧΛΩΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΗΜΕΡΙΝΟΣ ΧΛΩΜΟΣ

Δεν είναι απόλυτα εξακριβωμένο ιστορικά πότε διαλύθηκε η Δωρική Τετράπολη ή Εξάπολη και τι απέγιναν όσοι απόμειναν μετά τις λογής καταστροφές μέσα στους αιώνες. Πάντως ένα είναι βέβαιο ότι στη μεγάλη κοσμοχλασιά του 6ου και 7ου αιώνα μ.Χ. σ' αυτό το ανακάτεμα των ορδών, φυλών και λαών, που σαρώνουν τον ελληνικό χώρο αναφέρεται να επιζεί από όλες αυτές τις δωρικές πόλεις το Βοίο, όπως διασώζεται στον «Συνέκδημο» του βυζαντινού ιστορικού και γεωγράφου Ιεροκλέους, που έζησε στους χρόνους του Ιουστινιανού, και στο οποίο σύγγραμμα γίνεται απαρίθμηση των μητροπόλεων.

Στην περιοχή αναφέρονται να επιζούν εκτός από το Βοίο, το οποίο αναφέρει μάλιστα ως Βοέ ο Ιεροκλής και η Δρυμία ή Δρυμαία (Γλούνιστα) κ.λπ. και για πρώτη φορά μνημονεύεται και η μητρόπολη Βάργιανης.

Είναι επίσης βεβαιωμένο ότι κατά την εποχή της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας το πλήθος των ρωμαϊκών νομισμάτων τα οποία μέχρι τότε έχουν βρεθεί, πρέπει να υπήρχαν τόσο στο Πάνω Καστέλλι όσο και στο Δωρικό Κυτίνο (Παλιόκαστρο Χλωμού) και στην πόλη που βρίσκεται στην Πάνω Κάνιανη (Οινοχώρι).

Παραμένει όμως γεγονός ότι η πλήρης διάλυση του χώρου της αρχαίας Δωρίδας (Μητρόπολη των Δωριέων) πρέπει να έγινε τον 6ο και 7ο αιώνα μ.Χ. και οι πληθυσμοί της να τράπηκαν προς τα βουνά να γλιτώσουν τις επιδρομές, τη σφαγή

και τη λεηλασία.

Έτσι ιδρύθηκαν οι ορεινοί συνοικισμοί, οι Κολοβάτες, η Βάργιανη, ο Χλωμός και επαυξήθηκε ο πληθυσμός του Πάνω Καστελλίου και της Πάνω Κάνιανης.

Επειδή στο χώρο της Δωρίδας βρισκόταν ακριβώς η δίοδος προς το Μαντέιο των Δελφών, το οποίο με τη φήμη του και τον πλούτο του προσέλκυσε όλους τους επιδρομείς, ήταν επόμενο να ερημωθεί ο χώρος αυτός, αφού οι κάτοικοι δεν ήταν δυνατόν να παραμείνουν ανυπεράσπιστοι μπροστά στη λαίλαπα της εποχής και να δημιουργηθούν οι νέοι οικισμοί στα ορεινά.

Έτσι ένα μέρος του δωρικού πληθυσμού της Τετράπολης ή Εξάπολης που διαλύθηκε, ίσως όμως περισσότερο οι Κυτινείς και Βοεείς να είναι έποικοι της Βάργιανης και ιδιαίτερα του Χλωμού. Αυτό το ενισχύει και το γεγονός ότι τα χωράφια μέχρι σήμερα του γύρω χώρου του Κυτινίου ανήκουν σε Χλωμισίους.

Ο ΠΑΛΙΟΧΛΩΜΟΣ

Για το Χλωμό -τον Παλιόχλωμό- δεν έχουμε ατυχώς πολλές πληροφορίες. Τα μόνα στοιχεία που σώζονται μέχρι σήμερα είναι η Εκκλησία του, ο Πολιούχος Άγιος Αθανάσιος του οποίου τη μνήμη γιορτάζουμε στις 2 Μαΐου, και τα ερείπια του Παλαιοχλωμού που βρίσκονται κατεπαρμένα γύρω από την Εκκλησία.

Αρχαία νομίσματα στην περιοχή δεν έχουν βρεθεί, αλλά έχουν βρεθεί παλαιότερα αρ-

κετά βυζαντινά και ένας μεταχριστιανικός τάφος. Έτσι μπορούμε με βεβαιότητα να προσδιορίσουμε τον εποικισμό του Χλωμού κατά τον 7ο ή τον 8ο αιώνα. Τα σπίτια του σύμφωνα με τα ερείπια που καταμετρήθηκαν ξεπερνούσαν τα 60 και για ένα μικρό διάστημα ο Παλιόχλωμος ξεπερνούσε σε πληθυσμό τον πληθυσμό του Πάνω Καστελλίου.

Στο βυζαντινό τάφο αξιωματούχου που βρέθηκε παλαιότερα, όπως φαίνεται, βρέθηκαν βυζαντινό ξίφος, δόρυ με διπλό πέλεκο, ακόντιο, σιδερένιο κράνος και πόρπη και μικρή σειρά αλυσίδων οι οποίες μάλλον ανήκουν σε ιππέα. Χαρακτηριστικά δε βρέθηκε κανένας σταυρός και γι' αυτό αμφισβητήθηκε αν πρόκειται περί χριστιανού ή περί βάρβαρου αξιωματούχου που τάφηκε εκεί.

Τα βυζαντινά νομίσματα που βρέθηκαν, ανάγονται στην περίοδο του Βασιλείου Βουλγαροκτόνου, των Κομνηνών και των Αγγέλων.

Από τις εικόνες που βρέθηκαν στο ναό του Αγίου Αθανασίου μία μόνο έχει σαφή χαρακτηριστικά του 12ου αιώνα.

Συσχετισμός της εκκλησίας (πολιούχου) του Αγίου Αθανασίου θα μπορούσε να γίνει μετά τη μετακίνηση του Χλωμού στη σημερινή του θέση. Η μετακίνηση του χωριού, πραγματοποιήθηκε με την κάθοδο των κατοίκων αργά και προοδευτικά από το έτος 1800 - 1864 με την ιδρυθείσα εκκλησία του Αγίου Αθανασίου στο σημερινό Χλωμό, δηλαδή με τη μεταφορά του εφέστιου θεού στη νέα διαμονή, αλλά και του Αγίου Αθανασίου Γραβιάς και ιδιαίτερα του Αγίου Αθανασίου Λυκόρραχου, όπου

(Συνέχεια στη σελίδα 5)

Ήθελα αυτές τις χριστουγεννιάτικες μέρες ο νους μας να πετάει στη ζωή του χωριού μας πριν τον πόλεμο και την κατοχή. Ένα χωριό με αρχοντικά σπίτια, γεμάτο από τα καλούδια των ημερών αυτών. Ένα χωριό με αρχοντόσπιτα. Κάθε σπίτι όλη τη χρονιά διέτρεφε ένα θρεφτάρι κορινθίο, που σφραζόταν την παραμονή των Χριστουγέννων και γέμιζε το σπίτι με το εκλεκτό κορινθίο κρέας, με λουκανικά, πασπαλάδες και τσιγαρήθρες, τις μοσχοβολημένες νοματιές και με λίπα, κορινθιά λίπα, μακρινό υποκατάστατο του βουτύρου στις μεταγενέστερες τηγανιές με αυγά ή με τσιγαρήθρες. Χώρια οι λαχανοσαρμάδες και οι πίτες μοσχοβολημένες με τη

φρέσκια κορινθιά λίπα.

Τέτοιες μέρες το χωριό γέμιζε κόσμο. Απ' τα κοντινά γυμνάσια, γύριζαν τα γυμνασιόπαιδα στα σπίτια τους, γύριζαν και οι ξένοι. Στα αλώνια και στις αυλές, παίζονταν από τα παιδιά και τους μεγάλους, το πετραδάκι, το στριφτό, ο τόκας, το τοιακάκι, οι αμάδες και οι δεκάρες. Γέμιζαν τα μαγαζιά, δοκιμάζοντας την τύχη τους στα χαρτιά, ιδιαίτερα το ξημέρωμα της

ΤΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΜΑΣ

ΤΑ ΑΡΧΟΝΤΙΚΑ

Πρωτοχρονιάς για να δοκιμάσουν αν θα τους πάει καλά ο καινούριος χρόνος.

Τις παραμονές των Χριστουγέννων, του Αϊ Βασίλη και των Φώτων στα σπίτια πχούσαν οι χαρούμενες παιδικές φωνές με τα κάλαντα.

Την πρωτοχρονιά όλα τα σπίτια έφτιαχναν στα ταψιά τον παραδοσιακό μπακλαβά ή αλλιώς «τα γλυκά» όπως τάλεγαν. Οι νοικοκυρές με πιάτο με ένα δυο κομμάτια κι αυτά με

μελομακάρονα και κουραμπιέδες μέσα σε πιάτο τυλιγμένα σε άσπρη πετσέτα, τα έστελναν και τα αντάλλαζαν στα φιλικά και συγγενικά σπίτια στα οποία τα μετέφεραν τα παιδιά. Εκεί τα υποδέχονταν φιλεύοντάς τα για τις γιορτές και τα έβάζαν να κάνουν ποδαρικό, να κάθονται πάνω στη σκούπα, να ταΐζουν τις κότες, για να είναι όλη τη χρονιά τυχερά. Τα ανύπαντρα κορίτσια τα στέλναν στη βρύση με γλυκά και μετέφεραν στο σπίτι για το καλό της χρονιάς το αμύητο νερό. Όλα αυτά τότε μια φορά και έναν καιρό. Και ας κλείσουμε με την ευχή της εποχής. Καλή Χρονιά και από χρόνου καλύτερα!

Χ.-

Κοινωνικά

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ήχος, κάμερα, κλακέτα: η ζωή μου χωρίς μοντάζ

– Την Πέμπτη 13 Ιανουαρίου σε μια πολύ ξεχωριστή εκδήλωση παρουσιάστηκε το βιβλίο «Ήχος, κάμερα, κλακέτα: η ζωή μου χωρίς μοντάζ» του διεθνούς φήμης Καστελλιιώτη σκηνοθέτη Δημήτρη Μακρή. Μέσα από αποσπάσματα των έργων του, με προβολή των εμβληματικών «Carosello» και με ομιλίες της Καθηγήτριας Gilda Tentorio του Πανεπιστημίου του Μιλάνου και της Καθηγήτριας Ιωάννας Αθανασάτου, ιστορικού και θεωρητικού του κινηματογράφου, ήρθαμε σε επαφή με πολύ σημαντικές κινηματογραφικές στιγμές. Μια βραδιά γεμάτη χιούμορ και συγκίνηση.

Προσεχώς θα έχουμε κοντά μας στα Καστέλλια τον Δημήτρη Μακρή σε μια τιμητική βραδιά που οργανώνει ο Προοδευτικός Σύλλογος «Τα Καστέλλια».

Το μυστικό της παγωμένης σπηλιάς

– Το Σάββατο 10 Δεκεμβρίου παρουσιάστηκε στον Πολυχώρο των εκδόσεων Όστρια το μυθιστόρημα του Ιωάννη Ν. Μπαλωμένου «Το μυστικό της παγωμένης σπηλιάς -Το δάσος του κερασφόρου Θεού».

Ο συγγραφέας μίλησε για το βιβλίο, τους χαρακτήρες και παρουσίασε τα αρχαιολογικά ευρήματα, της αρχαίας Ελληνικής και Κέλτικης τέχνης, που αναφέρονται στο μυθιστόρημα.

Τα «Κ.Ν.» του εύχονται να συνεχίσει τη λογοτεχνική του παραγωγή με επιτυχία.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Η Ίρις - Αγγελική Καλιάν, κόρη της Ιόλης Δημ. Χαλατσά - Καλιάν και του Ρον Καλιάν, εγγονή Δημητρίου Χαλατσά, έγινε δεκτή για μεταπτυχιακό Masters of Science στον τομέα της Νευροεπιστήμης

(παράρτημα νευρολογίας) στο πανεπιστήμιο του Λονδίνου UCL (University College London) το οποίο θεωρείται

υπ' αριθμόν 1 στην Ευρώπη στο συγκεκριμένο κλάδο.

ΘΑΝΑΤΟΙ

– Πέθανε και κηδεύτηκε στην Ηλιούπολη Αττικής στις 3-1-2023 ο Ανδρέας Ηλία Αυγερίου, ετών 77.

– Πέθανε και κηδεύτηκε στη Θεσσαλονίκη στις 13-1-2023, η Μαρίκα Παπαναστασίου, κόρη του Δημητρίου Κοτσιμπού.

– Πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στα Καστέλλια στις 3-8-2022 η Λέτα-Βιολέτα Ζαγγανά-Παπασπύρου, ετών 82.

– Πέθανε στη Λαμία και κηδεύτηκε στα Καστέλλια στις 28-10-2022 ο Παναγιώτης Κυριαζής (Κ'τσαλές), ετών 97.

– Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα την 1-11-2022 ο Πέτρος Γ. Πέτρου, ετών 56.

– Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα στις 17-12-2022 ο Γιώργος Βεϊνής, ετών 87.

– Πέθανε στη Λαμία και κηδεύτηκε στα Καστέλλια στις 25-12-2022 ο Παναγιώτης Πολυκ. Παπανικολάου.

– Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αγία Παρασκευή Αττικής η Χαρούλα, σύζυγος Ασημ. Παπανικολάου, ετών 75.

– Πέθανε και κηδεύτηκε στη Θεσσαλονίκη η Γιούλα Παπαδάκη - Τζιόκα, κόρη του Ηλία Παπαδάκη (Κλαμούρα).

Αυτοί που μας έφυγαν

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Στις 25/11/22 έφυγε από τη ζωή ο πατέρας μου Παναγιώτης Παπανικολάου, κάτι που

πιστεύω ακόμα δεν έχω συνειδητοποιήσει αν και η αίσθηση της απουσίας δεν αφήνει πολλά περιθώρια.

Δεν ξέρω τι να πρωτοπώ για εκείνον... Προσπαθώ να ξεχάσω τον τελευταίο πικρό χρόνο που η αρρώστια και η κακή ποιότητα ζωής τον είχαν αλλάξει και έκαναν δύσκολη την επικοινωνία μαζί του.

Είχα περάσει πάρα πολλές ώρες μαζί του και ειδικά αφού έφυγε η αγαπημένη μου μητέρα, πάντα τον είχα στο μυαλό μου και δεν ήθελα να τον αφήνω μόνο για πολλές μέρες.

Τον άκουγα λοιπόν πολλές ώρες να μου μιλάει για τα παιδικά του χρόνια, την οικογένειά του, τους φίλους του στο χωριό και τις σκανταλιές τους στο δημοτικό σχολείο αλλά και αργότερα, τον πόλεμο, τους συγχωριανούς του, τις σπουδές του.

Φαινόταν ίσως σοβαρός και απόμακρος αλλά ήταν ένας ιδιαίτερα επικοινωνιακός άνθρωπος.

Από όλα τα χαρακτηριστικά του νομίζω μέσα στα χρόνια κατέληξα να θαυμάζω αυτό, τον τρόπο που επικοινωνούσε με τους γύρω του ακόμα και όταν αυτοί ήταν άγνωστοι. Με ανοιχτό μυαλό, χωρίς στερεότυπα, σαν ίσος προς ίσο. Έδειχνε ότι πίστευε πως μπορεί κάτι θετικό να βγει με την επικοινωνία με τον οποιοδήποτε.

Ίσως το χάρισμα αυτό να το είχε πάντα, ίσως να τον οδήγησε προς τα εκεί και το επάγγελμα του νευρολόγου και ψυχιάτρου με το οποίο ασχολήθηκε για 50 περίπου χρόνια και το οποίο απαιτούσε να προσεγγίζει το συνομιλητή του με τρόπο ώστε να τον κάνει να του μιλήσει, να του ανοιχτεί.

Είχε πολλούς φίλους, γείτονες, γνωστούς των οποίων την παρέα έβρισκε πολύ ευχάριστη.

Η πατρική του οικογένεια αποτελούνταν από ανθρώπους πολύ έξυπνους και θαρραλέους, αν σκεφτεί κανείς την εποχή που έζησαν οι ίδιοι και τα παιδιά τους. Μόχθησαν πάρα πολύ για να τον μεγαλώσουν και να του δώσουν όσα περισσότερα εφόδια μπορούσαν.

Ήταν πολύ τυχερός που συνάντησε στη ζωή του και έμεινε μαζί με την Σμαράγδα, μια σύζυγο στην οποία χρωστούσε πάρα πολλά.

Ήταν αυστηρός με τους δικούς του ανθρώπους και αρκετά απαιτητικός. Ήθελε ιδιαίτερο χειρισμό να τον πλησιάσεις

αλλά αν το έκανες, το αποτέλεσμα σε αποζημίωνε γιατί ήταν ένας άνθρωπος της ουσίας και όχι της επιφάνειας.

Έγινε ένας πολύ δοτικός παππούς, ο γιος μου θα θυμάται πάντα τα ιδιαίτερα αστεία που μας έλεγε!

Είχε τα αγαπημένα του κόμμι, το φάρεμα και το κυνήγι, που και αυτά πιστεύω σε ένα μεγάλο βαθμό τον ευχαριστούσαν γιατί τον έφερναν σε επαφή και επικοινωνία με τους γύρω του.

Αγαπούσε το διάβασμα, τόσο των βιβλίων που αφορούσαν την επιστήμη του, όσο και όλων των οποιοδήποτε άλλου βιβλίου έπεφτε στα χέρια του.

Ήταν πάντα ενημερωμένος σε όλα, τόσο στα ιατρικά θέματα όσο και στα καθημερινά γεγονότα, την πολιτική κλπ.

Τον στενοχωρούσε μόνο που δεν κατάφερε να γράψει ένα βιβλίο, που δεν έγινε ένας Χέμινγκγουι!

Δεν ξέρω τι θα κρατήσω πιο πολύ στη μνήμη μου απ' ολά αυτά που ήταν ο πατέρας μου.

Στενοχωριέμαι απίστευτα που δεν μπόρεσα να αποτρέψω το μοιραίο όσο κι αν προσπάθησα, καίρομαι όμως για τη ζωή που έζησε γιατί ήταν μια γεμάτη ζωή και, σε μεγάλο βαθμό, ήταν η ζωή που εκείνος ήθελε να ζήσει. Πιστεύω επίσης πως βοήθησε και δυο ανθρώπους κατά την διάρκεια της. Αυτά νομίζω μετράνε μέσα μου περισσότερο.

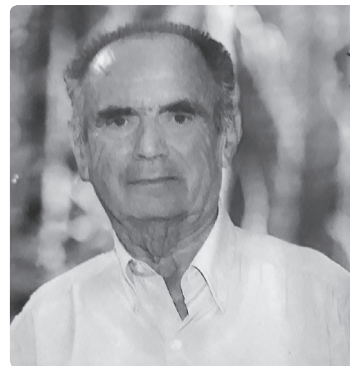
Ας αναπαυθεί με ειρήνη στον όμορφο τόπο που γεννήθηκε και στον οποίο πάντα επέστρεφε...

Παναγιώτα Παπανικολάου

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

Έφυγε από τη ζωή στις 28/10/2022 σε μεγάλη ηλικία ο Τάκης Κυριαζής, μια σπουδαία

και χαρακτηριστική μορφή του χωριού μας.

Καταγόταν από την Καλοσκοπή (Κουκουβίστα) και παντρεύτηκε στα Καστέλλια με τη Γιαννούλα Γαλάνη και έζησε μέχρι το τέλος της ζωής του στα Καστέλλια. Απόκτησε παιδιά, εγγόνια και δισέγγονα.

Στο χωριό εργάστηκε για πολλά χρόνια ως εργολάβος και στη συνέχεια ήταν ιδιοκτήτης Μάντρας Οικοδομικών Υλικών.

Ήταν πολύ εργατικός, δραστήριος, κοινωνικός και πολύ αγαπητός στο χωριό. Σε κάθε πολιτιστική και κοινωνική εκδήλωση έδινε πάντοτε όταν του το ζητούσαν το παρών και παρέιχε κάθε βοήθεια σε κάθε περίπτωση.

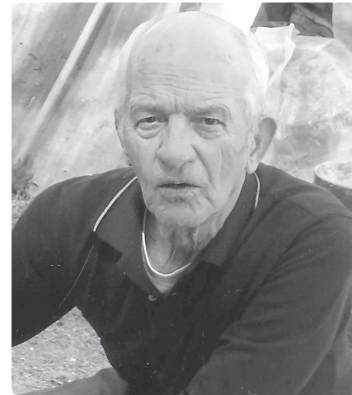
Διατηρούσε καλές σχέσεις

με όλους τους συγχωριανούς του. Μέχρι το τέλος της ζωής του υπήρξε φαινόμενο ακραιότατος και δραστηριότητας και μόνο μετά τον απροσδόκητο θάνατο της κόρης του που πέθανε πολύ νέα, κατάπεσε το ηθικό του και η μεγάλη ηλικία του συντόμευσε το τέλος.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΗΛΙΑ ΑΥΓΕΡΙΟΥ

Σταθερός και αυτοδύναμος, προσιτός και πάντοτε πρόθυμος και εγκάρδιος, βέβαιος και

υπεύθυνος για ό,τι αναλάμβανε, ήταν από τα κύρια χαρακτηριστικά του Ανδρέα, γι' αυτό και η εκτίμηση των προϊσταμένων, των συναδέλφων του και των συγγενών και φίλων ήταν πάντα και απόλυτη στο πρόσωπό του. Ούτε οι συνθήκες τον επηρέαζαν, ούτε όλα εκείνα που εμείς και κάθε άνθρωπος μας κάνουν ανασταλτικούς. Αυτός με την παρουσία του τα ξεπερνούσε και με μοναδική άνεση τα διακινούσε απόλυτα σίγουρος για τις διενέργειες και τις δραστηριότητές του. Πάντοτε μετρημένος βέβαιος και υπεύθυνος πραγματοποιούσε ό,τι ανελάμβανε. Γι' αυτό λες και η αδυσώπητη μοίρα διάλεξε τη χαραυγή της πρωτοχρονιάς ν' αφήσει τα εγκώσμια του κόσμου τούτου και να φύγει για πάντα από κοντά μας. Υπήρξε το τετράτοκο παιδί του Ηλία Αυγερίου που διαδέχτηκε τον τριτότοκο συνδυσμό του θύμα ανεπάντευχο δυστυχήματος. Ο Ανδρέας με φάρο την ευθύτητα που τον διέκρινε και τον ξεχώριζε μετά τα γυμνασιακά του χρόνια, σπούδασε οικονομικές επιστήμες και κατέληξε πάγια στελεχοποιημένος στο χώρο των τηλεπικοινωνιών της χώρας. Στην καλή ώρα επέλεξε για σύντροφό του την Πόπη Πολυχρόνου που ασχολείται με τη μαιευτική. Ο γάμος τους απέδωσε στην κοινωνία μας τρία εκλεκτά στελέχη: Τον πετυχημένο επιχειρηματία τον Ηλία, τη Δέσποινα τη δασκάλα και την ειδικευμένη στη zaharoplastiki τη Γεωργία. Τα παιδιά τους έχουν χαρίσει ζηλευτά εγγόνια. Όμως η μοίρα ζηλόφθονη διατάραξε αυτήν την μεγαλειώδη πορεία του Ανδρέα. Τον καθήλωσε βαρεία ασθένεια και τελικά τον πήρε για πάντα από κοντά μας. Η βαθεία θλίψη όλων μας δεν είναι ικανή να επουλώσει την απώλεια. Ανδρέα ας είσαι ευλογημένος εκεί που είσαι και να ξέρεις, πως το πέρασμά σου απ' τη ζωή ήταν ένα φως που θα λάμπει για πάντα. Είναι με

Τριμηνιαία Έκδοση
«ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ»
 Ιδιοκτησίας του
 Προοδευτικού Συλλόγου
«ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ»
 Οδός Σίνα & Δαφνομήλη 1Α
 Αθήνα – Τ.Κ. 106 80
 Α.Φ.Μ. 090381071
 ΚΩΔΙΚΟΣ: 4490
 ♦♦♦♦
 Εκδότης
ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΟΦΟΡΟΣ
 Τηλ.: 6938-713290
 E-mail: stoforos@yahoo.com
 Δ/ση - Σύνταξη
Βαγγέλης Κωτσίκης
 E-mail: kotsikisv@gmail.com
 Υπεύθυνος ηλεκτρονικών μέσων
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Θ. ΜΠΑΣΙΟΣ
 ♦♦♦♦
 Αριθμός φύλλου 99
ΟΚΤ. - ΔΕΚ. 2022
 ♦♦♦♦
 Ηλεκτρονική σελ/ση
 Εκτύπωση
ΑΦΟΙ ΖΟΥΜΠΟΥΛΗ Ο.Ε.
 Γερανίου 7-2ος όροφος
 Τηλ.-Fax: 210-5238107
 E-mail: costasz@yahoo.gr
 ♦♦♦♦

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

- Τα ευνοήματα κείμενα απηχούν τις απόψεις των συγγραφέων τους. Διατηρείται όμως το δικαίωμα συντόμευσης μεγάλων κειμένων.
- Τα υπόλοιπα κείμενα είναι ευθύνη της σύνταξης και του Διοικητικού Συμβουλίου.
- Για αλλαγή διευθύνσεων ή νέων διευθύνσεων να ενημερώνετε τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.
- Τα κείμενα δεν επιστρέφονται.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ Τ.Κ. ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Αγαπητοί μου Συγχωριανοί,
Την επιστολή αυτή την είχα συντάξει στις αρχές του περασμένου Σεπτεμβρίου προς απάντηση στα ερωτήματα που έθεσε με επιστολή ο κ. Βαγγέλης Κωτσίκης και δημοσιεύτηκε στο φύλλο της εφημερίδας 97 της περιόδου Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 2022 της εφημερίδας «Καστελλιώτικα Νέα».

Δυστυχώς από λάθος του γραφείου που απέστειλα την επιστολή για να προωθηθεί ηλεκτρονικά στα γραφεία της εφημερίδας, δεν έφτασε ποτέ στον προορισμό της.

Διατηρεί πάντα η παρούσα επιστολή το ενδιαφέρον της για το λόγο ότι ο κ. Κωτσίκης εξακολουθούσε να μου ασκεί «καλόπιστη» κριτική και στο επόμενο φύλλο με αρ. 98 της εφημερίδας, με τον προβλητικό για μένα τίτλο «Απάντηση σε ύβρεις και χυδαιότητες». Με εγκαλεί μάλιστα για φυγομαχία ότι

δήθεν δεν απαντώ στην «καλόπιστη» κριτική του.

Μπαίνοντας στο θέμα της επιστολής μου θα αναφέρω τα ακόλουθα: Εάν ο επιστολογράφος ήθελε, πραγματικά, να ενημερωθεί για τα προβλήματα του χωριού μας, δεν είχε παρά να απευθυνθεί στο Συμβούλιο της Τ.Κ. Καστελλίων για να πάρει απαντήσεις σε θέματα που αναφέρει, οι οποίες, αν δεν τον ικανοποιούσαν, τότε θα μπορούσε να προσφύγει στη δημοσιοποίηση της αγωνίας του για το χωριό, όπως άλλωστε και το έπραξε, στην εφημερίδα.

Με κατηγορεί ότι ασχολούμαι με έργα βιτρίνας που αποσκοπούν

στην ατομική μου προβολή.

Θα μπορούσα κι εγώ με τη σειρά μου να του απευθύνω την ίδια κατηγορία επειδή, χωρίς καμία συζήτηση μαζί μας, έσπευσε να γράψει μια μακροσκελή και ανούσια επιστολή, αναφερόμενος σε θέματα για τα οποία, όπως προανέφερα, θα είχε λάβει, αν το ήθελε, ανάλογες απαντήσεις ή έστω, να έμπαινε στον κόπο να ασχοληθεί ουσιαστικά με τα προβλήματα του χωριού στα οποία αναφέρεται.

Αυτό, κατά την άποψη μου, δείχνει την αγωνία του για δική του προβολή και όχι πραγματικό ενδιαφέρον για τα προβλήματα μας.

Με κατηγορεί για τη χρησιμοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, για δική μου πάλι προβολή.

Τον ευχαριστώ πάντως, γιατί με βαθμολογεί με άριστα στη χρήση των μέσων αυτών.

Ρωτώ τώρα κι εγώ με τη σειρά μου. Όταν υπάρχουν θέματα για τα οποία θα πρέπει να ενημερωθούν άμεσα οι συγχωριανοί μας, θα πρέπει να περιμένω την έκδοση της εφημερίδας για να τα ανακοινώσω; Το ποτάμι δεν γυρίζει πίσω.

Εάν όμως για κάποιους νοσταλγούς του τηλεβόα υπήρχε περίπτωση επιστροφής, τότε οπωσδήποτε θα συναντούσαν, όπως ασφαλώς θα θυμούνται οι παλαιότεροι, και κάποιον συγχωριανό μας, ο οποίος, στην περίοδο του Εμφυλίου, εκτελώντας διαταγές του Διοικητή του στρατού που στάθμευε στο Χλωμό, άρπαζε τον τηλεβόα, κατευθυνόταν στα «Περδικαίικα Πούρτια» και άρχιζε πάνω-κάτω ως εξής: «Ο κ. Διοικητής που χρόνια πολλά να ζήσει για να μας προσέχει... ακολουθεί η ανακοίνωση, με τη χαρακτηριστικότερη ΟΛΑ ΤΑ ΖΩΑ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ» προφανώς για κάποια αγγελία μεταφοράς στρατιωτικού υλικού.

Του αναγνωρίζω, ωστόσο, το ταλέντο για τον τρόπο με τον οποίο συνδέει την προ τριετίας επιστολή του για τα ίδια περίπου θέματα/προβλήματα με τη σημερινή.

Να επισημάνουμε όμως ότι η πρώτη αφορούσε στην περίοδο Άλλης Κοινοτικής αρχής και από τα προβλήματα στα οποία αναφερόταν τότε πολλά έχουν επιλυθεί, άλλα έχουν βελτιωθεί ή είναι σε στάδιο επίλυσης, όπως θα τεκμηριώσω στη συνέχεια.

Έτσι όμως ένας μη επιμελής αναγνώστης μπορεί εύκολα, ύστερα από το διάβασμα μερικών αράδων της μακροσκελέστατης επιστολής του, να βαρεθεί και να σταματήσει αναλογιζόμενος «τα ίδια Παντελάκη μου, τα ίδια Παντελή μου».

Ας μπούμε τώρα στα επιμέρους θέματα.

1. Αποχέτευση - βόθροι - υδρορροές - λύματα και αυλάκια

Για ευνόητους λόγους δεν θα ασχοληθώ με την αποχέτευση.

Ο κ. Κωτσίκης έκανε μία έρευνα και διαπίστωσε ότι όλοι οι βόθροι δεν καλύπτουν τις ελάχιστες προδιαγραφές, και γιατί δεν μας λέει ποιες είναι αυτές οι προδιαγραφές; Οι υδρορροές που νομίζει ότι θα μπορούσαν να χύνονται, στους βόθρους; Τον πληροφορώ λοιπόν, ότι οι υδρορροές από τις αυλές των σπιτιών παροχετεύονται στους δρόμους. Αφού δεν υπάρχει αποχέτευση, η κατάσταση ποτέ δεν θα πορέσει να είναι αυτή που πρέπει.

2. Δίκτυο ύδρευσης, δεξαμενές, πηγές, σωληνώσεις αμιάντου

Η δεξαμενή καθαρίζεται ανελλιπώς κάθε χρόνο. Πήγε να δει ο κ. Κωτσίκης αν υπάρχουν πηγές που δεν διοχετεύονται στο δίκτυο;

Ασφαλώς όχι.

Τον πληροφορώ ότι, εκτός ελαχίστων, των τσοπάνηδων κυρίως, κανείς δεν γνωρίζει που είναι αυτές οι πηγές. Όλες λοιπόν οι πηγές είναι στο δίκτυο. Αναφορικά με την επικαιροποίηση των συμφωνιών με την Καλοσκοπή, τι ακριβώς θέλει να μας πει; Να πάμε πάλι στα δικαστήρια;

Να λάβετε υπόψη ότι το χωριό μας και η Καλοσκοπή ανήκουν στον ίδιο Δήμο και δεν μπορεί ο καθένας να κάνει ό,τι θέλει. Ο αμιάτος είναι πράγματι πρόβλημα. Υπάρχει διχονομία μεταξύ των μελών του Δ. Σ. Οι μεν υποστηρίζουν ότι θα πρέπει να πάμε σταδιακά λόγω αντικειμενικών δυσκολιών να εγκρίνει ο Δήμος διά μας τέτοια δαπάνη, οι δε ότι θα πρέπει να ζητήσουμε την αντικατάσταση όλων των σωληνώσεων από αμιάντο ευθύς εξαρχής.

Σημειώνω χαρακτηριστικά ότι όταν μπήκε θέμα στο Τ.Σ. για αντικατάσταση του δικτύου στην κατηγορία του Αγίου Γεωργίου υπήρξαν αντιρρήσεις.

3. Αρδευτικό δίκτυο και αυλάκια

Τα αυλάκια, ιδίως οι κύριες διαδρομές, είναι πράγματι παλιά.

Γιατί δεν αναφέρεστε στην κύρια αιτία που το νερό χάνεται στους δρόμους; Θα σας το εξηγήσω.

Μέχρι την εγκατάσταση και λειτουργία της μονάδας εκτροφής πέστρφας, το νερό του αυλακιού ήταν τόσο καθαρό, που οι παλιότεροι λένε ότι έπαιφαν νερό για να βράσουν τα όσπρια τους.

Από τότε όμως και σταδιακά το αυλάκι γέμισε σαπρόφυτα, για τα οποία δεν γνωρίζουμε ούτε τη σύσταση τους αλλά και ούτε ποια ζημιά προκαλούν στα τοιχώματα του αυλακιού. Προς ενημέρωσή σας ανακοινώω ότι προ διετίας άρχισα τις ενέργειες αποβολής του μισθωτή, τον περασμένο Ιούνιο κατατέθηκε αρμοδίως διαταγή και τον Ιούλιο του 2022 εκδόθηκε απόφαση αποβολής του. Δυστυχώς, όμως, εκεί που ήμασταν σε φάση κοινοποίησης και τελεσιδικίας της απόφασης πληροφορηθήκαμε ότι ο μισθωτής έκανε έφεση. Έτσι λοιπόν η υπόθεση τρενάρει ακόμα.

4. Απομάκρυνση πομινοστασιών εκτός οικισμού

Ξέρετε πόσοι ποιμένες υπάρχουν σήμερα στα Καστέλλια και ότι οι περισσότεροι έχουν υποβάλει τα δικαιολογητικά τους για συνταξιοδότηση; Σας πληροφορώ ότι υπάρχουν, βεβαιωμένα, συγχωριανοί μας που μου λένε ότι έρχονται στο χωριό για να ακούσουν τα κυπροκούδουνα των αιγοπροβάτων.

Δηλώνω ότι με το θέμα αυτό δεν θα ασχοληθώ.

Αναρωτιέμαι ποια δουλειά μπορεί να κάνει κάποιος που θέλει να εγκατασταθεί μόνιμα στο χωριό!

5. Καθαριότητα - Ανακύκλωση - Ογκώδη αντικείμενα - Κάδοι απορριμμάτων και χώροι γύρω απτό τους κάδους

Θέλω να ξέρω από που βγάζετε το συμπέρασμα ότι οι κάδοι δεν είναι σωστά καταμετρημένοι χωροταξικά. Πρόταση, πάντως, δεν έχετε.

Εγώ λοιπόν σας λέω ότι είναι. Θα μπορούσατε να σταματήσετε στην αναφορά σας στο ότι οι κάδοι δεν επαρκούν αλλά, συμπληρώνω εγώ, μόνο για τους καλοκαιρινούς μήνες. Για το ότι οι κάδοι παραμένουν ανοικτοί είναι θέμα παιδείας των κατοίκων του χωριού επί του θέματος. Και με την ευκαιρία, Υπνοείτε μήπως ότι ο Πρόεδρος, μόλις περάσει τα απορριμματοφόρο

θα πρέπει να ενδυθεί ανάλογη στολή με καπέλο και σήμα, να πάρει τη σκούπα και να καθαρίζει τον περιβάλλοντα τους κάδους χώρο; Ή ότι έχει τη χρηματική ευχέρεια να προσλάβει αρμόδιο οδοκαθαριστή;

Να έλθετε κάποια στιγμή να σας ενημερώσω πόσα χρήματα διαχειρίζομαι ετησίως για να ικανοποιώ όλα αυτά που σημειώνετε στην επιστολή σας.

Μπορεί, ίσως να αποφασίσετε, στις επόμενες δημοτικές εκλογές, να ασχοληθείτε με το σπορ ως μόνιμος κάτοικος του χωριού.

6. Κάδοι ανακύκλωσης

Κανένα σχόλιο. Θέλω όμως με την ευκαιρία των θεμάτων 5 και 6 να αναφέρω τα εξής;

Αντί να κάθεστε να κουράζεστε συντάσσοντας επιστολές, μήπως θα ήταν καλύτερο τώρα το καλοκαίρι που το χωριό υποδέχεται αρκετούς παραθεριστές, ο εν Αθήναις Σύλλογος, με την προτροπή σας να διοργανώνει ημερίδες για διάφορα θέματα, μεταξύ των οποίων και τα ανωτέρω 5 και 6.

Πρέπει, κ. Κωτσίκη, από καταγραφέας των προβλημάτων μας να προχωρήσετε σε πράξεις όπως η προτεινόμενη.

7. Χώροι εναπόθεσης βαριών και ογκώδων αντικειμένων - απορριμμάτων

Τέτοιος χώρος μπορεί να χαρακτηριστεί αυτός στη συνέχεια του Μνημείου των πεσόντων στο Πλατανάκι. Με λύπη μας διαπιστώνουμε και εμείς ότι οι συντοπίτες μας παρανοούν τα πράγματα και μαζί με τα ογκώδη εναποθέτουν και οτιδήποτε άλλο (σακούλες κυρίως) που δεν μπορεί να μαζέψει η δαγκάνα του αυτοκινήτου του Δήμου που μαζεύει τα ογκώδη.

Σκεφτόμαστε ως τοπική αρχή να περιχαραξουμε στον συγκεκριμένο χώρο ένα συγκεκριμένο τμήμα με τοιμητόλιθους για την εναπόθεση των ογκώδων αντικειμένων. Για τον σκοπό αυτό είχαμε εξασφαλίσει από την εταιρεία μεταλλείων δύο μεγάλες καρότσες, αλλά επειδή δεν είχαμε χρήματα για τη μεταφορά τους χάσαμε αυτή την ευκαιρία.

8. Εγκαταλειμμένα σπίτια, ξέφραγα οικοπέδα, εγκαταλειμμένα αυτοκίνητα, τρακτέρ κ.λπ.

Την ευθύνη για τη συντήρηση ή όπου συντρέχει περίπτωση, κατεδάφισης των ακατοίκητων και μισογκρεμισμένων σπιτιών την έχουν οι ιδιοκτήτες τους. Αναφέρεστε σε ένα τέτοιο ερείπιο ιδιοκτησίας των κληρονόμων Κων/νου Βέλλιου. Εντοπίσαμε κάποιον απόγονο του Βέλλιου, αλλά μας δήλωσε ότι τα οικονομικά του δεν του επιτρέπουν να προβεί σε μια τέτοια δαπάνη.

Κατόπιν τούτου, με πρωτοβουλία μας, ήρθαμε σε συνεννόηση με κάποιον συγχωριανό μας και συμφωνήσαμε να αναλάβει την κατεδάφιση και αντί πληρωμής σε χρήματα να εκμεταλλευτεί την πέτρα της οικοδομής. Να σημειωθεί ότι είχαμε πάρει τη συναίνεση του κληρονόμου του οικοδομήματος και τη σχετική απόφαση του Δήμου που έκρινε αυτό επικίνδυνο και κατεδαφιστέο. Αρχίσαμε λοιπόν ωραία και καλά, ώσπου κάποιος Καστελλιώτης μας σταμάτησε γιατί, λέει, δεν είχαμε εφοδιαστεί με όλες τις προβλεπόμενες άδειες. Άκουσα ότι ειπώθηκε και ότι καταδαφίζουμε την πολιτιστική τους κληρονομιά.

Αν αληθεύει, τότε σας πληροφορώ ότι οι εν λόγω συντοπίτες μας, όταν λειτουργούσε η μονάδα αυτή, οι ίδιοι δεν είχαν ακόμη γεννηθεί. Εν πάση περιπτώσει εξ αυτού του γεγονότος και της κοπής ενός κυπαρισσιού που θα γκρέμιζε τη μάντρα του Σχολείου, του Τ.Σ. σε παρόμοιες περιπτώσεις θα εφοδιάζεται με όλες τις άδειες που

(Συνέχεια στη σελίδα 6)

Αυτοί που μας έφυγαν

γάλος ο πόνος απ' την αποδημία σου. Ώρα Καλή Ανδρέα! Δημήτρης Χαλασιός

☆☆☆

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΪΝΗΣ

Ο Γιώργος Βεϊνής απεβίωσε την 17/12/2022 σε ηλικία 87 ετών. Ήταν σύζυγος της

Καστελλιώτισσας Μαρίας Βεϊνί το γένος Δήμου. Αγάπησε το χωριό σαν δικό του μιας και ο ίδιος ήταν γεννημένος στην Αθήνα. Ήταν πρόσχαρος και αγαπητός τόσο απ την οικογένεια του, όσο και από τους φίλους και συγχωριανούς του. Η σύζυγος τα παιδιά και τα εγγόνια του θα κρατάμε πάντα μια θέση στην καρδιά μας για κείνον. Θα σε θυμόμαστε για πάντα.

☆☆☆

ΒΙΟΛΕΤΤΑ

ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ-ΖΑΓΓΑΝΑ

Η Βιολεττα Παπασπύρου-Ζαγγανά, κόρη του δασκάλου Ιωάννη Ζαγγανά και της Παναγιώτας Ζαγγανά (το γένος

Λευκαδίτη) απεβίωσε στις 3 Αυγούστου 2022, στην Αθήνα, σε ηλικία 82 ετών, και κηδεύτηκε στα Καστέλλια.

Γεννήθηκε, μεγάλωσε και έζησε στα Καστέλλια μέχρι που παντρεύτηκε τον Σπύρο Παπασπύρο. Έκτοτε, διέμενε μόνιμα στην Αθήνα. Από τον γάμο της απέκτησε δύο παιδιά, την Ελένη και τον Βασίλη.

Υπήρξε υποδειγματική σύζυγος και στοργική μητέρα, γεμάτη υπομονή, καλοσύνη, ευγένεια και ήθος. Εμείς, η οικογένειά της, που τόσο πολύ μας αγάπησε και την αγαπήσαμε, κρατάμε τη μνήμη της ζωντανή στη σκέψη μας και στην καρδιά μας!

Ας είναι ελαφρύ το κόμα που τη σκεπάζει!

☆☆☆

ΠΕΤΡΟΣ ΠΕΤΡΟΥ

Ο Πέτρος Πέτρου έφυγε ξαφνικά από τη ζωή πολύ ωρίς, σε ηλικία μόλις 56 ετών, την 1η Νοεμβρίου. Ήταν γιός

του Γιώργου και της Παναγιώτας Πέτρου. Η μητέρα του ζει μόνιμα στο χωριό, εδώ και πάρα πολλά χρόνια.

Ο Πέτρος ήταν πολύ συμπαθής, πράος και ήρεμος άνθρωπος. Εργαζόταν σε μεγάλη εταιρία σε καλή θέση.

Ο Πέτρος αγαπούσε πολύ το χωριό και το επισκεπτόταν συχνά.

Τα «Κ.Ν.» εκφράζουν τα θερμά συλλυπητήρια στις οικογένειες των θανόντων.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΟΙΚΟΠΕΔΟ

Εμβαδού 2.100 τ.μ. στρεμμάτων στη θέση ΔΙΜΕΛΗ (πλάι στην οικία Βασίλη Λευκαδίτη και πλησίον του Παιδικού Σταθμού). Πληροφορίες: Τηλ. 694 5816942.

Από την ιστορία του χωριού μας

Δημοσιεύουμε παρακάτω συνοπτικά αποσπάσματα από το βιβλίο του Βαγγέλη Κωτσίκη: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡ. ΧΑΛΑΤΣΑΣ, ο Στοχαστής, ο Καστελλιώτης, ο Δικηγόρος, που τα έχει δανειστεί από το Σχεδίασμα Αυτοβιογραφίας του και αναφέρονται στην περίοδο της Κατοχής και της Αντίστασης (1941-1945). Ο ίδιος ο Δημήτρης Χρ. Χαλατσάς δίνει τη δική του περιγραφή, όπως ο ίδιος την έζησε ως αυτόπτης μάρτυρας των γεγονότων που συνέβησαν τότε, αφού και ο ίδιος συμμετείχε ενεργά στην Αντίσταση τόσο στην Αθήνα όσο και στα Καστέλλια.

(Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο)

ΚΑΤΟΧΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ Ο ρόλος των αντιστασιακών οργανώσεων

Τον πρώτο ρόλο στην Κατοχή και την Αντίσταση έπαιξαν, όπως αναφέρθηκε, οι αντιστασιακές οργανώσεις, και ιδιαίτερα, το ΕΑΜ. Με την εμπέδωση μέσα στη χώρα μας των στρατευμάτων Κατοχής, παρά τις πιέσεις, την ανέχεια, τους σκοτωμούς και την ευτέλεια της ζωής ως τα έσοχα της ανθρωπιάς, αυτές οι κατοχικές συνθήκες έδωσαν την ευχέρεια όχι μόνο της περιουσιολογίας αλλά και την ευκαιρία να εκκολληθεί μια κοινωνική και πολιτική επανάσταση τέτοια, που δεν είχε ξαναδεί ποτέ ο τόπος μας. Ποτέ στην ιστορία της η χώρα μας δεν ένιωσε τόσο πολιτικά όσο και κοινωνικά ελεύθερη, όσο μέσα σ' αυτά τα κατοχικά χρόνια. Τον πρώτο λόγο τον είχε το ΚΚΕ, το οποίο και βρισκόταν για χρόνια στην παρανομία. Εκμεταλλευόμενο τη μακρόχρονη εμπειρία του με τους μηχανισμούς της παράνομης και συνωμοτικής διακίνησης μέσω των στελεχών του, με το Λαϊκό Στρατό που δημιούργησε τον ΕΛΑΣ, και την οργανωμένη νεολαία του την ΕΠΟΝ, κατόρθωσε να εφαρμόσει μια άψογη αντίσταση κατά των κατακτητών.

Παράλληλα, ιδιαίτερα στις πόλεις, άρχισαν να εμφανίζονται διάφορες αντιστασιακές μικροοργανώσεις που δεν μπόρεσαν όμως να συνεχίσουν τις μεγάλες μάζες. Σοβαρά αντιστασιακά κινήματα άρχισαν να οργανώνονται με τον ΕΔΕΣ του Ναπολέοντα Ζέρβα στην Ήπειρο και με την αντιστασιακή οργάνωση 5/42 ΕΚΚΑ του Συνταγματάρχη Γεωργίου Ψαρρού. Οι Άγγλοι όμως οι οποίοι θεωρούσαν την Ελπίδα σημαντικό κόμμο, ιδιαίτερα για την κυριαρχία τους στη Μεσόγειο, έσπευσαν να βάλουν πόδι με απεσταλμένους τους και να τις ποδηγετήσουν, ενισχύοντας με κάθε μέσο τις αντιστασιακές οργανώσεις με στόχο να τις ελέγχουν και να τις έχουν στο χέρι.

Η συλλογικότητα που επέδειξε το ΕΑΜ και οι γραμμές του καθαρά ελληνικές, ενθουσίασαν τις μεγάλες μάζες, που άρχισαν να προσχωρούν στις γραμμές του εθελοντικά και με πάθος, πέρα από τις κομματικές επιβουλιές και το κομμουνιστικό υπόστρωμα, που έκρυβε ο οργανωτής του, το ΚΚΕ. Για την αποτελεσματικότητα όμως της αντίστασης ήταν και η δημιουργία στρατού (αντάρτικου). Χωρίς άρτιο στρατό καλά οργανωμένο και γυμνασμένο δεν ήταν δυνατόν να υπάρξουν αποτελέσματα. Η δημιουργία του ΕΛΑΣ είναι ένα φαινόμενο, χωρίς να υπάρχει όμοιο του στις ιστορίες του κόσμου. Όσον αφορά τους αντιστασιακούς της κατοχής που ήταν λίγοι, μπορεί να μην αποτέλεσαν το κύριο σώμα

του αντάρτικου, όσοι όμως εντάχθηκαν και προσχώρησαν σ' αυτό, σίγουρα αποτέλεσαν τα στελέχη της μύησης και τους δασκάλους στον κληροπώλεμο.

Το αντάρτικο στα Καστέλλια και τα γύρω χωριά

Στο χωριό μας τα Καστέλλια στο μεταξύ είχε εμφανιστεί, ο Καστελλιώτης αντάρτης, ο Γιώργος Χουλιάρης, υπάλληλος στην Ηλεκτρική Εταιρία Λαμίας, διωκόμενος από τους Γερμανούς για σαμποτάζ, (ο καπετάν Περικλής του ΕΛΑΣ μεταγενέστερα), πρώτος ένοπλος αντάρτης και μαζί του τα δύο αδελφία από το Σκαμνό Φθιώτιδας Κώστας και Αποστόλης Αποστολίδου που είχαν σκοτώσει έναν Ιταλό που ρίχθηκε στην αδειφή τους και τη νύχτα κρύβονταν στα Καστελλιώτικα σπίτια.

Στην περιοχή ταυτόχρονα ο ανθυπίαρχος του στρατού Δημήτριος Δημητρίου (Καπετάν Νικηφόρος αργότερα) από την Πάνω Αγόριανη Παρνασσού οργάνωσε την πρώτη απόπειρα ένοπλης αντάρτικης αντιστασιακής δράσης. Ένα βράδυ φάνηκε στα Καστέλλια ο Θανάσης Κήραρας από τη Λαμία (Καπετάν Άρης Βελουσιώτης). Η οργανωτική συνάντηση έγινε στο «Μύλο του Ζήτρου Κουδούνα» στο χωριό, στην οποία μετείχαν ο Άρης, ο Θεόδωρος Καμάρης και ο Γιάννης Αλεξάνδρου, φοιτητής της νομικής (Καπετάν Διαμαντής αργότερα) από την Αγόριανη, ο Αλέκος Δρούκαλης από το Δαδί, ο Νίκος Διέννης γυμναστής, (καπετάν Παπούδας αργότερα), ο Πανουργιάς Παπαϊωάννου, φοιτητής πολιτικών επιστημών, ο Δημήτριος Σταθόπουλος και Δημήτριος Χαλατσάς, φοιτητές νομικής, ο Σπύρος Στοφόρος, ο Γιώργος Χουλιάρης, οι αδελφοί Αποστολίδου, ο Γιαταγάνος από τη Λαμία, ο Θύμιος Καψής από τη Δρυμαία και άλλοι περίπου τριάντα συνολικά νοματάιοι, όπου μπήκαν οι πρώτες βάσεις για ένοπλο αγώνα αντίστασης.

Αμέσως μετά, αλλά την ίδια χρονιά που συγκροτήθηκε, ο ΕΛΑΣ ανέλαβε το ξεκαθάρισμα στο ήδη αναπτυγμένο ηπστρικό στρατόπεδο στην περιοχή. Με το ξεκαθάρισμα που έγινε στο Μαυρολιθάρι οι ηπστρικοί αντάρτες Πολλύχρονος, Καραλίβανος, Μπάφας, Φουσεκαίοι κλπ, «οι Καραλιβανιοί», όπως τους ήξερε και τους ονομάτιζε ο κόσμος, με τη μεσοβίωση του Γιάννη Αγγελίτου (δεξί χέρι του Άρη αργότερα) προσχώρησαν στον ΕΛΑΣ, όπου έδρασαν ως αντάρτες πλέον. Οι παραπάνω ηπστρικοί αντάρτες είχαν και συμμετοχή στην αντανάξη της γέφυρας του Γοργοπόταμου. Για πρώτη φορά, όπως αναφέρθηκε ήδη, σχηματίζεται λαϊκό στρατό σε εθελοντική βάση. Ποτέ ο ΕΛΑΣ δεν έκανε οποιαδήποτε μορφής επιστράτευση. Όποιος ξεκινούσε αντάρτης, φρόντιζε να έχει την κατάλληλη ενδυμασία

και τα κατάλληλα παπούτσια για να αντέξει στις κακουχίες και τον κατάλληλο οπλισμό αν έβρισκε τέτοιο. Από την άλλη μεριά οι μαχητικές ομάδες των χωριών και αυτές είχαν εθελοντικό χαρακτήρα. Ποτέ δεν επιστρατεύθηκε κανένας.

Το Αρχηγείο Παρνασσίδας στο αντάρτικο αρχικά ξεκίνησε με δεκατρείς αντάρτες μετρημένους στα δάκτυλα, με αρχηγό τον ανθυπίαρχο του στρατού Δημήτριο Δημητρίου. Ο Νικηφόρος, σε μια επίσκεψή του στο χωριό μας, με τον Νάκο Μπελή και με τον Γιάννη Μπιγνή με τις αντάρτικες ομάδες τους, μίλησε στους Καστελλιώτες και τους παρακίνησε να οργανώσουν και αυτοί τις αντάρτικες ομάδες τους και να συμμετάσχουν στην Αντίσταση. Στην περιοχή μας εκτός από την αντάρτικη ομάδα του ΕΑΜ, ιδρύθηκαν και ομάδες του ΕΔΕΣ τόσο στα Καστέλλια όσο και στη Γραβιά και στελεχώθηκαν αμέσως από Καστελλιώτες και Γραβίσιους.

Ήταν μέσα Απρίλη του 1943. Το αντάρτικο είχε πυκνώσει για τα καλά και υπεύθυνος στο χωριό Καστέλλια ήταν τώρα ο Γιώργος Κρεμμύδας. Κάλεσε όλους τους χωριανούς και ιδιαίτερα τους νέους στο Παλιό Σχολείο και τους ανακοίνωσε ότι έπρεπε να συγκροτήσουν μαχητική ομάδα με τα όπλα που υπήρχαν. Τους είπε ότι ήταν διαταγή την άλλη μέρα 15 Απριλίου 1943 να συγκεντρωθούν στη Σουβάλα όλες οι μαχητικές ομάδες από τα γύρω χωριά, γιατί επρόκειτο να γίνει μια επιχείρηση κατά του Σιδηροδρομικού Σταθμού του Δαδίου.

Το πρωί της 15 Απριλίου 1943 άρχισαν να περνούν οι μαχητικές ομάδες από τα γύρω χωριά με κατεύθυνση τη Σουβάλα. Πρώτη πέρασε η μαχητική ομάδα της Κουκουβίστας με καμιά τριανταπενταριά οπλισμένους με επικεφαλής το δάσκαλο Νίκο Χασιακό. Ακολούθησαν οι Πάνω Κανιανίτες, λιγιστοί πέντε-έξι με επικεφαλής τον Κώστα Ρούλια. Ύστερα ήρθαν οι Κάτω Κανιανίτες καμιά εικοσαριά. Οι Καστελλιώτες ήταν είκοσι δύο (22), οι εξής: Γιώργος Δημ. Κρεμμύδας επικεφαλής, 2. Ανδρέας Γ. Σκουρτιάς, 3. Πανουργιάς Ι. Γραβιάς, 4. Πανουργιάς Π. Παπαϊωάννου, 5. Δημήτρης Ηλ. Σταθόπουλος, 6. Νικόλαος Ασ. Κουδούνας, 7. Γεώργιος Δ. Διέννης, 8. Ιωάννης Γ. Διέννης, 9. Θρασύβουλος Ν. Παπαγεωργίου, 10. Ζήτρος Γ. Παπαγεωργίου, 11. Δημήτρης Γ. Παπαγεωργίου, 12. Ιωάννης Ν. Κυριαζής, 13. Νικόλαος Δ. Χουλιάρης, 14. Γιώργος Μιχ. Μοσχολιός, 15. Ευάγγελος Δημ. Κρεμμύδας, 16. Δημήτριος Βασ. Παπανικολάου, 17. Σπύρος Περ. Στοφόρος, 18. Νικόλαος Θεοχ. Χουλιάρης, 19. Παναγιώτης Αθ. Κόλλιας, 20. Πανουργιάς Αθ. Παπαϊωάννου, 21. Αθανάσιος Νικ. Πιπέλιος, 22. Δημήτριος Χρ. Χαλατσάς.

Στη Σουβάλα είχαν ήδη φτάσει και οι άλλες μαχητικές ομάδες, όπως, της Γραβιάς με επικεφαλής τον Μήτσο Κατσάμπα και της Γλυθούνας (Δρυμαίας) που είχε σύγχρονο οπλισμό. Το γενικό πρόσταγμα είχε ο Νικηφόρος. Όλες οι ομάδες ξεκίνησαν κατά το σουρούπιμα και το βράδυ στρατοπέδευαν στο επάνω μέρος του Σιδηροδρομικού Σταθμού Αμφίκλειας. Αφού εξουδετέ-

ρωσαν τη φρουρά των Γερμανών, άρχισαν με τη βοήθεια ατμομηχανής να αποκόβουν ένα-ένα βαγόνια και λίγο παρακάτω να το εκτροχιάζουν και να το ρίχνουν στο γκρεμό. Τις πρώτες πρωινές ώρες, εφόσον η επιχείρηση κράτησε όλη τη νύχτα, ειδοποιήθηκαν να επιστρέψουν στη Σουβάλα. Οι ανταρτικές μαχητικές ομάδες είχαν δύο νεκρούς και οι γερμανοί έξι με οκτώ.

Το χειμώνα επίσης του 1943 μια ομάδα Γερμανών κομμάντος ξεκινάει, πλεονάζει από τη μεριά της Παύλιανης και μέσα στα χιόνια με άσπρες φόρμες για παρατήρηση, στήνουν ενέδρα στην Αγία Τριάδα της Καλοσκοπής, γιατί διαπίστωσαν ότι είχαν περάσει αντάρτικες ομάδες και είχαν αφήσει ίχνη πάνω στο χιόνι. Και πράγματι δεν διαψεύδονται. Σε λιγότερο από μία ώρα αναμονής περνάει σε σχηματισμό φάλαγγα κατ' άντρα μια μονάδα με επικεφαλής τον μόνιμο ανθυπολοχαγό του Στρατού Χαράλαμπο Μόκκο (Καλλία). Τους αφήνουν να προχωρήσουν και όταν βρίσκονται με μέσο της διαδρομής και σε απόσταση λιγότερο των σαράντα μέτρων βάλουν σχεδόν εξ επαφής χωρίς οι αντάρτες να προφτάσουν να αντιδράσουν και τους αποδεκατίζουν. Από τους τριάντα πέντε περίπου γλιτώσαν μόνο τρεις.

Ένα άλλο επίσης επεισόδιο που βύθισε το χωριό μας σε πένθος ήταν η εκτέλεση του φοιτητή της Νομικής Δημητρίου Ηλ. Σταθόπουλου από τις μονάδες των ΕΣ-ΕΣ, που βρέθηκαν στο χωριό μας, στις 2 Ιουλίου 1944. Μέσα στο χωριό ήταν στρατοπεδευμένος ένας λόχος των ΕΣ-ΕΣ από πολλών καιρό, καταυλισμένος στο χώρο της εκκλησίας και του σχολείου. Ο επικεφαλής λοχαγός των ΕΣ-ΕΣ είχε προκρίνει για κατοικία και παραμονή του κατά τη διάρκεια της στρατοπέδευσης αυτής το σπίτι του Δημητρίου Ανδριτσόπουλου που βρίσκεται στην πλατεία περίπου σε απόσταση 200 μέτρων από το σχολείο και την εκκλησία.

Τα μεσάνυχτα όμως μια ανταρτική μονάδα επιτέθηκε κατά του στρατοπέδου των ΕΣ-ΕΣ στο σχολείο και ένας από τους αντάρτες ο Νικηφόρος, κρητικός στην καταγωγή, κώθηκε μέσα στο σκάμμα που είχε κατασκευάσει ο αξιωματικός αυτός μπρος από το σπίτι του Ανδριτσόπουλου. Ο διοικητής της μονάδας έμενε στο σπίτι μαζί με τον ιπποκό-

μο του.

Σε μια στιγμή, όταν αντιλήφθηκαν την επίθεση από τους αντάρτες, κατέβηκε πρώτος ο ιπποκόμος στα σκαλιά, αλλά έπεσε πάνω στον κρητικό που ήταν κρυμμένος στο σκάμμα και τον μαχαίρωσε. Ο λοχαγός αντιλήφθηκε το όλο σκηνικό από το σύνθημα που έδωσε ο μαχαιρωμένος, και αφού πήδηξε από την ταράτσα του γκαράζ, βρέθηκε στο σχολείο που ήταν οι στρατιώτες του, ο λόχος του δηλαδή, που ήταν έτοιμοι να αντιμετωπίσουν τους επιτιθέμενους αντάρτες. Όπως όμως εξελίχθηκαν τα πράγματα δεν πέτυχε ο αιφνιδιασμός της επίθεσης προς το σχολείο. Οι αντάρτες αποχώρησαν με έναν μόνο αντάρτη πληγωμένο.

Την άλλη μέρα το πρωί με διαταγή του λοχαγού συνελήφθησαν πάνω από τριάντα πέντε Καστελλιώτες και μαζί τους και ο πρόεδρος της κοινότητας Μιχάλης Μοσχολιός. Είχαν συλληφθεί όμως και άλλοι μη Καστελλιώτες που συνέπεσε να βρίσκονται στο χωριό ως επισκέπτες. Τους μετέφεραν όλους μπρος από την ταράτσα του Ανδριτσόπουλου στο σκάμμα, όπου είχε γίνει το φονικό, και εκεί άρχισε το ανακριτικό έργο για τον εντοπισμό του δράστη της σφαγής με τη βοήθεια ενός Γερμανού ταγματάρχη, δύο στρατιωτών και του Δαδιώτη διερμηνέα Θωμά Ζωγράφου. Στο τέλος, μετά την εξέταση τους έκλεισαν όλους στην Αποθήκη του Γιώργου Παπαευθυμίου με προορισμό την άλλη μέρα τη Λαμία και με σκοπό την εκτέλεσή τους.

Κατά την ώρα που γινόταν ο εγκλεισμός τους, έφτασε εκεί στην Αποθήκη και ο Γερμανομαθής φοιτητής της νομικής Δημήτριος Σταθόπουλος. Ο ίδιος βέβαια δεν είχε συλληφθεί, αλλά όταν πληροφορήθηκε τα γεγονότα με δική του θέληση πήγε να βοηθήσει τους συγχωριανούς του σε μια τέτοια κρίσιμη ώρα.

Ο Δημήτριος Σταθόπουλος άνοιξε διάλογο με το λοχαγό παρουσία του ταγματάρχη και του διερμηνέα, λέγοντας: «Αυτούς που έπιασες και έχεις κλεισμένους στην Αποθήκη δεν είναι οι αντάρτες που σε τυφελίζουν τη νύχτα. Αυτοί είναι συγχωριανοί μου Καστελλιώτες. Μπορείς να ρωτήσεις γι' αυτό και τον πρόεδρο της κοινότητας και όποιον άλλον θέλεις. Αν θέλεις να πιάσεις τους αντάρτες πήγαινε εκεί» (Συνέχεια στη σελίδα 5)

ΧΡΗΜΑΤΑ ΜΑΣ ΑΠΕΣΤΕΙΛΑΝ

	ΕΥΡΩ
Σπύρος Παπασπύρου	100
Βαρσάμω Σταματέλλου - Τριανταφύλλου	20
Χρήστος Γ. Χαλατσάς	200
Ελένη Γ. Χαλατσά	100
Ευγενία συζ. Γεωργίου Βέλλιου	50
Αρχοντούλα Πολλυχρόνου- Τσακαλιάνη	30
Μαρία Δήμου - Βεϊνή	50
Μυρσίνη Μαντούβαλου - Ρωτούς	100
Παναγιώτης Ιω. Μακρής	50
Ευανθία Τζαβέλλα - Αθανασίου	20
Σπυριδούλα Παπαχατζή	20
Κωνσταντίνια Πολλυχρόνου - Κορομπήνη και Αικατερίνη Δ. Κορομπήνη	50

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

- Στη μνήμη των αδελφών της Ασημούλας και Λούλας - Η Κατίνα Κουδούνα - Χρησιόδη κόρη του Ζήτρου Κουδούνα \$ 500
- Στη μνήμη Ανδρέα Ηλ. Αυγερίου - Ο Γιώργος Ηλ. Βέλλιος 50
- Ο Δημήτρης Ηλ. Βέλλιος 50

Από την ιστορία του χωριού μας

ΚΑΤΟΧΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

(Συνέχεια από τη σελίδα 4)

ψηλά που περπατάνε» (και έδειξε τα βουνά).

Ο λοχαγός εξαιρετικά ενοχλημένος διέταξε να τον κλείσουν αμέσως, και μάλιστα βία, στην Αποθήκη. Στο διάλογο όμως αυτόν, ο παριστάμενος ταγματάρχης των ΕΣ-ΕΣ, έδειξε ξεχωριστό ενδιαφέρον και ζήτησε να πληροφορηθεί ποιοι από τους κρατούμενους είναι και κάτοικοι του χωριού. Διέταξε έναν λοχία να μπουκ στην Αποθήκη με το διερμηνέα και να ζητήσουν από τον κρατούμενο πρόεδρο της κοινότητας με γραπτή του δήλωση να ξεχωρίσει ποιοι ήταν αυτοί.

Μετά τη γραπτή δήλωση του προέδρου, ο ταγματάρχης πρόσθεσε, ότι από ό,τι κατάλαβε από αυτά που είπε ο νεαρός φοιτητής, οι συλληφθέντες δεν είναι αντάρτες. Αργά το μεσημέρι με εντολή του ταγματάρχη αφέθηκαν ελεύθεροι όλοι οι Καστελλιώτες, εκτός από το Δημήτριο Σταθόπουλο και το Δημήτριο Σκωλήκη, που ο λοχαγός ζήτησε να προωθηθούν στη Λαμία. Στην Ανωτέρα Στρατιωτική Διοίκηση των γερμανικών ΕΣ-ΕΣ στη Λαμία ο μεν Δημήτριος Σκωλήκης αφέθηκε ελεύθερος, ο δε Δημήτριος Σταθόπουλος, εκτελέστηκε το πρωί της 4ης Ιουλίου 1944 με πιστόλι εξ επαφής στη Ρεματιά της Ξεριώτισσας στη Λαμία.

Την ίδια περίπου εποχή υπήρξαν και άλλα φονικά επεισόδια στο χωριό. Θύματα υπήρξαν ο Γεώργιος Λάμπρου Κάντζος 18 ετών που τον πυροβόλησαν χωρίς κανένα λόγο, καθώς και η Ελένη χήρα Νικολάου Στοφόρου που πυροβόληθηκε από τους γερμανούς επίσης χωρίς κανένα λόγο.

Εν τω μεταξύ είχαν αρχίσει να κυκλοφορούν διάφορες ομάδες κρούσης Γερμανών στα χωριά για αναζήτηση όπλων. Με αυτή την αιτία μπλοκάρισαν και το χωριό μας και κάλεσαν όλο τον ανδρικό πληθυσμό στο προαύλιο της εκκλησίας. Εκεί ειπώθηκε ότι είχαν κατάλογο τάχα όλων των συγχωριανών μας, οι οποίοι έκρυσαν όπλα στο σπίτι τους και καθό θα ήταν, προτού επιβληθούν κυρώσεις, να φέρουν και να αποθέσουν τα όπλα στο προαύλιο χωρίς καμία απολύτως συνέπεια, διαφορετικά άμα περάσει το δίωρο και δεν προσκομιστούν τα όπλα που θα βρεθούν τότε θα επακολουθήσουν εκτελέσεις. Μέσα σε δύο ώρες είχαν συγκεντρωθεί καμιά δεκαπενταριά παλιοτούφεκα, γκράδες ως επί το ποίη και καραμπίνες.

Έτσι, λύθηκε η πολιορκία του χωριού και η ομάδα κρούσης αποχώρησε ευχαριστημένη, ότι αφόρησε το χωριό.

Η ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοπόταμου και τα αντίποινα

Από το καλοκαίρι του 1942 είχε αρχίσει ήδη να ανοίγει το μέτωπο της Β. Αφρικής με τη στρατιά του Romel εναντίον της 9ης στρατιάς των Άγγλων, του στρατάρχη Ουέιβελ. Ο ανεφοδιασμός της στρατιάς του Romel με οπλισμό και τρόφιμα, αλλή κυρίως με πυρομαχικά πραγματοποιούνταν με όλα τα μέσα. Ο ανεφοδιασμός αυτός γινόταν με τα βαριά αε-

ροπλάνα κατ' ευθείαν από τις πολεμικές βάσεις της Γερμανίας με νηοπομπές από τον Πειραιά και την Κρήτη, αλλή ο βαρύς οπλισμός και οι στρατιωτικές ενισχύσεις σε άνδρες, διεκπεραιωνόταν σιδηροδρομικώς.

Αυτή η άνετη και ανενόχλητη μεταφορά έπρεπε να ανακοπεί με κάθε θυσία. Έτσι δόθηκε εντολή στις αντάρτικες δυνάμεις του ΕΛΑΣ και του ΕΔΕΣ, που είχαν υπαχθεί στις στρατιωτικές δυνάμεις των συμμάχων του Στρατηγείου της Μέσης Ανατολής να δράσουν.

Δόθηκε η εντολή για ενιαία δράση όλων των αντάρτικων δυνάμεων, κάτω από το συντονισμό της βρετανικής αποστολής, να ανατιναχθεί μια από τις γέφυρες του Ασωπού ή του Γοργοπόταμου, ώστε ο ανεφοδιασμός αυτός του Africa Corp να διακοπεί. Η γέφυρα της Παπαδιάς είχε ήδη ανατιναχθεί από τους Αγγλους. Η γέφυρα του Γοργοπόταμου, ως σχέδιο εκτέλεσης της ανατίναξης της παρουσιάζονταν πιο επικτή από εκείνη του Ασωπού. Η φρούρηση της ήταν πλημμελέστερη από τις ιταλικές δυνάμεις, αλλή και από πλειυράς δράσης προσφερόταν περισσότερο για την ανατίναξη της αλλή και από την πλειυρά του εδάφους, παρουσιάζονταν πιο πρόσφορη. Έτσι, εκπονήθηκε σχέδιο, το οποίο και τέθηκε σε εφαρμογή.

Οι ανταρτικές δυνάμεις του ΕΔΕΣ και του ΕΛΑΣ με τη συμμετοχή των Βρετανών δοξιοφθορέων, συγκεντρώθηκαν στο Μαυρολιθάρι που χρησιμοποιήθηκε ως σταθμός οργάνωσης και συντονισμού του σχεδίου. Και τη νύχτα της 25ης Νοεμβρίου του 1942, αφού έγινε η κατανομή με βάση το σχέδιο και με συντονισμένη πολεμική δράση των ανταρτικών δυνάμεων, εξουδετερώθηκαν οι ιταλικές βάσεις φρούρησης και δόθηκε η δυνατότητα στους Βρετανούς δοξιοφθορείς να πραγματοποιήσουν το σχέδιο ανατίναξης της γέφυρας και να ανακόψουν έτσι τον ανεφοδιασμό του Romel στη Β. Αφρική. Στην ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοπόταμου φάνηκε για ακόμη μια φορά η φοβερή και αξεπέραστη στρατιωτική οξυδέρκεια του Άρη Βελουχιώτη. Τα αντίποινα που ακολούθησαν ως απόηχος της ανατίναξης της γέφυρας του Γοργοπόταμου, κυρίως από τα ιταλικά στρατεύματα Κατοχής, ήταν ποίη σκληρά.

Αρχικά, μετά από λίγες ημέρες του σημαντικού αυτού στρατιωτικού γεγονότος, οι Ιταλοί έφεραν στο χωριό μας, εκεί στην άκρη της Στενής Ρεματιάς, στη θέση «Πλάτανάκι» (που σήμερα υπάρχει το αναμνηστικό Ηρώο) τρεις κρατούμενους από το στρατόπεδο της Θήβας, τους έδεσαν στους στύλους της τηλεφωνικής γραμμής και τους εκτέλεσαν. Λίγο αργότερα, στις 9 Δεκεμβρίου 1942 οι Ιταλοί μετέφεραν στην άκρη πάη της Στενής Ρεματιάς άλλους δέκα τέσσερεις κρατούμενους του στρατοπέδου Θήβας τους οποίους και εκτέλεσαν σε αντίποινα της ανατίναξης της γέφυρας του Γοργοπόταμου.

(Τέλος)

Ο ΠΑΛΙΟΧΛΩΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΗΜΕΡΙΝΟΣ ΧΛΩΜΟΣ

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

και βρέθηκαν τα σπουδαία ευρήματα των τελευταίων ετών (μωσαϊκά κ.λπ.).

Βέβαια αποκλείεται ο Άγιος Αθανάσιος Παλιοχλωμού να ήταν μονή με μετόχι τον Άγιο Αθανάσιο Λυκόρραχου. Κι αυτό γιατί ο Άγιος Αθανάσιος Λυκόρραχου παρουσιάζεται σαν χριστιανική εκκλησία πάνω σε ερείπια ειδωλολατρικού ναού κατά τους πρώτους ίσως χριστιανικούς χρόνους.

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας και στον Παλιοχλωμό, όπως και στο Πάνω Καστέλλι (Παλιοκαστέλλι) και σε όλα τα ορεινά χωριά, διοικητικά, ίσχυσε ο θεσμός της Δημογεροντίας. Χαρακτηριστικό έγγραφο είναι η αναφορά των Επαρχιών Σαλώνων και Μενδενίτσας προς τον Καποδίστρια, όπου αναφέρονται δημογέροντες Χλωμού, οι οποίοι υπογράφουν την αναφορά, οι Δ. Ζαχαρίου, Θ. Καπούζος και Δ. Αγγελής.

Ως δημογέροντα Καστελλίου αναφέρει κάποιον Παπαπαντελή, αλλά μάλλον θα πρόκειται για λάθος, θα πρόκειται για τον Παπαγεωργάκη. Στο ίδιο έγγραφο ως δημογέροντας της Πάνω Κάνιανης αναφέρεται ο Γ. Παπαγεωργάκης.

Ο ΣΗΜΕΡΙΝΟΣ ΧΛΩΜΟΣ

Στο Β.Δ. 30/18.12.1840 «Περί συγχωνεύσεως Δήμων της Επαρχίας Παρνασσίδος» ο Χλωμός αναφέρεται σαν αυτοτελές χωριό του Δήμου, κατά συνέπεια η έδρα του ήταν ακόμη στο Πάνω χωριό, τον Παλιοχλωμό.

Αλλά και μετά την οριστική κάθοδο των κατοίκων του Παλιοχλωμού στη σημερινή θέση ως Χλωμού (1864) φαίνεται να είχε διατηρηθεί η αυτοτέλεια της Κοινότητας, αφού στην απογραφή του 1907 αναφέρεται ο Χλωμός με 197 κατοίκους, το Καστέλλι με 879 και η Γραβιά με 807, και στην απογραφή του 1920 αναφέρεται ο Χλωμός με 91 κατοίκους, το Καστέλλι με 934, η Κοινότητα Καστελλίου 1.025 (91+934) και η Γραβιά 797. Στην απογραφή του 1928 αναφέρεται το Καστέλλι με 1.066 (μία κοινότητα) και Γραβιά με 759.

Σημειωτέον, ότι ο Χλωμός του 1920 με 91 κατοίκους αποτελούσε ξεχωριστή ενορία με δικό της ιερέα. Τελευταίος ιερέας ήταν ο Παπανάκος. Πρόπει όμως να σημειωθεί επίσης ότι με το Β.Δ. 29.8.1912 (ΦΕΚ Α. 261/1912) η κοινότητα Καστελλίου αποτελείται από το συνοικισμό Καστελλίου και του συνοικισμού Χλωμού.

Πολλοί κάτοικοι του Χλωμού μετανάστευσαν στην Ελάτεια (Δραχμάνι), στη Βάργιανη κ.λπ. Σημερινές οικογένειες Χλωμίσιες είναι οι Σιμαίοι, οι Κουσουραίοι, οι Τσακναίοι, οι Σκουρτιαίοι, οι Ηλιοπουλαίοι, οι Λιακαίοι, οι Παπάδες, οι Γραμματικάιοι κ.λπ.

Και ένα σχετικό δημοτικό τραγούδι κλέφτικο που αναφέρεται στον Παλιοχλωμό και μάλιστα τον ανεβάζει σε Κεφαλοχώρι και τραγουδιόταν από τους παλιότερους:

–Γιάννημ' γιατί παλάβωσες και πήρε ο νους σου αγέρα και χάλασες τρία χωριά τρία

(κεφαλοχώρια.

Που χάλασες και το Χλωμό που

(ήταν Κεφαλοχώρι;

–Κί αλήθεια αφέντημ' έφταιξα

(να μου το συμπαθήσεις,

–Δεν είναι για συμπάθιασμα δεν

(είναι για χαίρι.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ: Το παρα-

πάνω κείμενο δημοσιεύτηκε στα «Καστελλιώτικα Νέα» και στο Φύλλο αρ. 27 του Απριλίου 1966, με τον τίτλο: Ο ΠΑΛΙΟΧΛΩΜΟΣ.

• Το αναδημοσιεύουμε συμπληρωμένο και αναδιατυπωμένο στη σημερινή γλώσσα.

• Το παραπάνω μπορείτε να το αναζητήσετε στο ένθετο με τίτλο: «Η παραδοσιακή ιστορία του χωριού μας».

60 ΧΡΟΝΙΑ

«ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ»

(Συνέχεια από σελίδα 1) την υδροδότησή του, αλλά και στην προώθηση του τουριστικής, τη διοικητική κ.λπ. Μέσα στα σαράντα χρόνια της κυκλοφορίας της ευτύχησε να εκδοθεί σε πανηγυρικές εκδόσεις, όπως στη γιορτή της εκατονταετηρίδος του χωριού μας το 1964, στη συμπλήρωση των εκατό φύλλων από την έκδοση της (Δεκέμβριος - Φεβρουάριος 1978), στη συμπλήρωση της δεκαετίας της (Ιούλιος - Οκτώβριος 1973), στο Πέμπτο Συνέδριο της Ομοσπονδίας Συλλόγων Βορειοανατολικής Παρνασσίδας που έγινε στο χωριό μας (Οκτώβριος - Δεκέμβριος 1997) και για τη συμπλήρωση διακοσίων φύλλων από την έκδοσή της (Ιούλιος - Αύγουστος - Σεπτέμβριος 2002).

Κατά την κυκλοφορία της τύπωσε και δύο ένθετα αφιερώματα στο φύλλο 16 (197) (Ιούλιος - Αύγουστος - Σεπτέμβριος 2001) για την αποκάλυψη της προτομής του ήρωα Δημητρίου Σταθοπούλου και στο φύλλο 23 (204) (Ιούλιος - Αύγουστος - Σεπτέμβριος 2003) στα αποκαλυπτήρια της προτομής του πεσόντος Ανθυπολοχαγού Δήμου Τσακρή. Επίσης στις εκδηλώσεις που έκανε ο Σύλλογός μας τα «Καστελλιώτικα Νέα» είχαν τον πρώτο λόγο στην αναγγελία, αλλά και στην περιγραφή των εκδηλώσεων.

Βέβαια καθ' όλη αυτή τη διάρκεια των σαράντα χρόνων της εκδόσεώς της και λάθη έγιναν και δυσαρέσκειες και αντεγκλήσεις, πλην όμως η ενιαία γραμμή της εφημερίδας μας υπήρξε πάντοτε προέχουσα η ενότητα των Καστελλιωτών. Και έτσι θα συνεχίσει.»

Και πράγματι έτσι συνέχισε για τα επόμενα 20 χρόνια και ελπίζουμε ότι έτσι θα συνεχίσει και στο μέλλον. Γιατί σύμφωνα με τη

δήλωση του τότε Δ.Σ. του Προοδευτικού Συλλόγου ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ που δημοσιεύτηκε σε άρθρο στο πρώτο φύλλο των «Καστελλιώτικων Νέων» την 15 Αυγούστου 1963 περιλαμβάνονταν τα εξής:

«Η φιλοδοξία μας να προσφέρουμε κάτι από τον εαυτό μας, στο χωριό που πρωτοείδαμε το φως, ανατραφήκαμε και πρωτογονώσαμε τον κόσμο μας ώθησε στο να παρουσιάσουμε με τας μικράς μας δυνάμεις το λιτό αυτό φύλλο της εφημερίδας. Νοιώσαμε την εσωτερική ανάγκη να έχουμε ένα όργανο επικοινωνίας, με μοναδικό σκοπό να στρέψουμε την προσοχή μας για το καλό του χωριού και των χωριανών μας οπουδήποτε και αν οι ανάγκες της ζωής μάς ανάγκασαν να βρισκόμαστε και που να αποτελεί έναν συνδετικό κρίκο μεταξύ μας.

Δηλούμε ότι η εφημερίδα μας δεν ανήκει σε κανέναν. Ούτε στα πρόσωπα που ενδεχομένως από τις στήλες εμφανίζονται, ούτε σε πολιτικές παρατάξεις και συμπεριφέροντα. Ανήκει σ' όλους γενικά τους Καστελλιώτες. Και μοναδικό σκοπό έχει το ΚΑΣΤΕΛΛΙ.»

Οι στήλες είναι ανοιχτές για κάθε συγχωριανό μας και για κάθε ζήτημα, που αφορά αυτούς και το χωριό μας. Αρχή μας θα είναι να επαινούμε κάθε έναν, που καθ' οιονδήποτε τρόπον ενισχύει και βοηθάει τον σκοπόν μας.

Επίσης, σας γνωρίζομεν ότι, η συνέχισις ή μη της ευγενικής προσπάθειας ευρίσκεται εις τας χείρας όλων μας.»

Στο προσεχές ή στο μεθεπόμενο φύλλο που θα εκδοθεί ως επετειακό για τον εορτασμό της συμπλήρωσης 60 χρόνων των «Κ.Ν.» (1963-2023), θα γράψομε περισσότερα.

Τα «Καστελλιώτικα Νέα» και ο «Πολιτιστικός Σύλλογος ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ» ευχαριστούν θερμά τους συμπατριώτες μας αναγνώστες για την συνέχισις των οικονομικών συνδρομών και προσφορών τους προς την εφημερίδα μας.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

GR 50 0172 0540 0050 5410 5407 280

Γράφτετε το όνομά σας και την αιτιολογία «Καστελλιώτικα Νέα»/Kastelliotika Nea

ΑΠΟ ΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΕΚΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

Η διάδοση και η θεμελίωση του Χριστιανισμού ως θρησκείας στο Ισραήλ, τη Μικρά Ασία και συνέχεια στην Ευρώπη, αποκλειστικά οφείλεται στον Απόστολο των Εθνών, τον Απόστολο Παύλο. Όπως φαίνεται ο Παύλος φοίτησε στην Ακαδημία Πλάτωνος στην Ελλάδα, από όπου έλαβε πλήρη μόρφωση. Μιλούσε και έγραφε άπταιστα τα ελληνικά μαζί με τις άλλες γλώσσες, τα εβραϊκά κυρίως, τις οποίες κατείχε. Άνδρας μεγάλης πνευματικής και ψυχικής δυναμικότητας, πίστεψε στο Χριστιανισμό, τον αφομοίωσε και τόλμησε να τον καθιερώσει και να τον επιβάλει ως νέα θρησκεία σε όλο το γνωστό τότε κόσμο στο Ισραήλ, τη Μικρά Ασία και την Ευρώπη. Η διάδοση του Χριστιανισμού ως νέας θρησκείας, ξεκίνησε πρώτα από το Ισραήλ και συνέχισε στη Μικρά Ασία. Ο κόσμος εδώ, εκτός από την καθημερινότητά του: εργασία, φαγητό, ύπνο και μικρογοιρινές εκδηλώσεις, δεν είχε τίποτε άλλο, δεν είχε τις κοινωνικές, τις πολιτικές και τις φιλοσοφικές ανησυχίες που είχαν οι Έλληνες. Έτσι ο προσηλυτισμός του στη νέα θρησκεία, που προ-υπόθετε πρωτίστως βαθιά πίστη, περνούσε πάνω του σαν λύτρωση, αφού έτσι ερχόντουσαν κοντά στο Θεό. Ο εκχριστιανισμός τους ήταν απόλυτος πιστεύοντας στα θαύματα, στην ανάσταση των νεκρών και στην αιώνια ζωή. Δεν είναι παράξενο, γιατί το αγιολόγιο της νέας θρησκείας προέρχεται από τους πρώτους αυτούς πιστούς Χριστιανούς. Η Θράκη, η Μακεδονία, η Θεσσαλία και παρά πέρα όλη η Ευρώπη, έχοντας τις ίδιες προϋποθέσεις βρίσκονταν στην ίδια θέση, στην ευκολία του εκχριστιανισμού τους. Όχι όμως και η Ελλάδα και οι Έλληνες. Την εποχή αυτή Ελλάδα θεωρείται η Στερεά Ελλάδα, η Πελοπόννησος και τα Νησιά. Εδώ οι άνθρωποι είχαν τελειώς άλλη νοητική δομή στην κοινωνική ζωή τους. Πίστευαν απόλυτως, πως ο άνθρωπος γεννιέται και πεθαίνει και ότι ενταφιαζόμενος, οι σάρκες γίνονται χώμα και απομένει μόνο ο σκελετός. Δεν εννοούσαν, όση πίστη και αν διέθεταν, ότι ο θανών μπορεί να αναστηθεί. Η κοινωνική, η πολιτιστική και η φιλοσοφική ηθική στη ζωή τους, δεν άφηναν τέτοια απαράδεκτα περιθώρια. Για τους νεοφώτιστους φανατικούς Χριστιανούς που είχαν αναλάβει τον εκχριστιανισμό τους, η συμπεριφορά αυτή ταυτισμένη με τη ζωή τους, δεν άφηνε περιθώρια εκχριστιανισμού. Ακόμη οι λέξεις Ελλάς και Έλληνες, οδηγούσαν κατ' ευθείαν στο δωδεκάθεο. Έπρεπε λοιπόν να φύγουν απ' τη μέση. Ευτυχώς, εφόσον ως επίσημη θρησκεία στην Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία είχε πλέον καθιερωθεί ο Χριστιανισμός και η χώρα ονομαζόταν Ρωμανία και οι πολίτες της Ρωμαίοι, έπρεπε εξ ανάγκης να διαγραφούν από τη μέση οι ειδωλολατρικοί όροι Ελλάς και Έλληνες και να καθιερωθεί για όλους η Ρωμανία (ρωμαϊκό, ρωμιούση) και Ρωμαίος (Ρωμικός).

Έτσι με τον εκχριστιανισμό έφυγαν από τη μέση οι ειδωλολατρικοί όροι Ελλάς και Έλληνες και αντικαταστάθηκαν με τους Ρωμιούς και το ρωμείο. Στα τέλη της Τουρκοκρατίας οι Έλληνες της διασποράς επανέφεραν τους όρους Ελλάς και Έλληνες, τους οποίους επισήμοποίησε αργότερα ο Καποδίστριας, όταν ίδρυσε το Ελληνικό Κράτος. Βοηθητικά εκτός από το ρωμείο και Ρωμικός, βοηθητικά και εναλλακτικά είχε διατηρηθεί και ο όρος γραι-

κός.

Στο Ανατολικό Ρωμαϊκό Κράτος, στο Βυζάντιο δηλαδή, επίσημη θρησκεία πλέον ήταν η Χριστιανική. Με την καθιέρωσή της όλα άλλαξαν. Ένας καινούργιος κόσμος ανέτειλε. Πρώτα το ημερολόγιο, και πιο πέρα το εορτολόγιο, οι ονομασίες των Χριστιανών, το βάπτισμα, η Κυριακή αργία κι άλλα κι άλλα, μια νέα ζωή.

Την εποχή του Χριστού πιο πριν λίγο και μετά, η Ελλάς βρίσκεται στη χειρότερη στιγμή, στο χαμηλότερο σκαλί της ιστορικής της πορείας. Πολλές πόλεις της έχουν εξαφανιστεί και φυτοζωούν, παρακμάζουσες. Τις σαρώνουν οι αλλεπάλληλες επιδρομές, αλλά και ατελείωτες επιδρομές. Οι ελάχιστοι Έλληνες που έχουν απομείνει, έχουν συρρεύσει στα κέντρα. Στην ύπαιθρο για να επιβιώσουν παρέμειναν ελάχιστοι, οι οποίοι καλλιεργούν τις γόνιμες εκτάσεις, όπου υπάρχουν και έχουν περιοριστεί σε μικρούς οικισμούς μακριά από τις πολυσύχναστες οδικές αρτηρίες. Τώρα διάφοροι τυχοδιώκτες, μικροομάδες κυρίως από τον ασιατικό χώρο, οργανώνουν επιδρομές λείας. Η χώρα έχει μεταβληθεί σε έρημη χώρα με ακατοίκητες εκτάσεις και βοσκότοπους. Οι λαοί των Σλάβων που κατοικούν στις ανατολικές και κρύες χώρες της Ευρώπης, όπως η Λευκορωσία, η Ουκρανία και όλη η Δυτική Ρωσία, είναι μόνο κτηνοτρόφοι και επιχειρούν καταβάσεις. Μα τα ποίμνια τους ασφυκτούν και οργανώνουν καθόδους προς τα Νότια, προς τις Νότιες περιοχές της Ευρώπης.

Βρίσκονται κυριολεκτικά σε μια έρημη χώρα και την εποικίζουν. Το γεγονός αυτό διαδίδεται από στόμα σε στόμα και οργανωμένοι πλέον ξεκινούν πατριές ολόκληρες με τα κοπάδια τους μαζί με συνεργαζόμενους αλλά και συνάφια με το ποίμνιο τους και κατεβαίνουν στην έρημη χώρα και την καταλαμβάνουν. Αντίσταση δεν υπάρχει καμιά, κάθε μια πατριά με το συνάφι της, τα κοπάδια τους και τα υπάρχοντά τους καταλαμβάνει ένα ελεύθερο βοσκότοπο από δέκα πέντε έως τριάντα τετραγωνικά χιλιόμετρα, τον οριοθετεί και μόνιμα εγκαθίσταται και τον εποικίζει, χτίζοντας ένα οικισμό στον οποίο μόνιμα εγκαθίσταται. Δίπλα του στη συνέχεια κάνει το ίδιο άλλος εποικιστής και στη συνέχεια και άλλος και άλλος και έτσι εποικίζεται ολόκληρος ο τόπος μας από τους Σλάβους. Με το δίκιο τους οι σύγχρονοι τότε χρονικογράφοι αναφέρουν ότι εκσταθίστηκε ολόκληρη η χώρα. Με τον εποικισμό τους, την ίδρυση οικισμού και την εγκατάστασή τους δίνουν σλαβικά ονόματα στους οικισμούς τους που είναι ανάλογα συνήθως και με τα εδαφικά γνωρίσματα που τον χαρακτηρίζουν. Όπως «Γραβιά» χώρος σκεπασμένος με θαμνώδεις δρύες, «Βάργιανη» αβεσσοχώρι, «Αράχωβα» καρυδοχώρι, «Κάνιανη» κοκκινοχώρι, κ.λπ. Το ίδιο κάνουν και για τις τοποθεσίες του οικισμού τους, τα τοπωνύμια. Τα προσονομάζουν σλαβικά, π.χ. Λυσκοβίτσα, «Μέργιανη σπηλιά», «Τάρναβος», «Λυρίτσα», «Μπράϊλα» κλπ. Έτσι η έρημη χώρα μας, ο τόπος μας εκλαβίστηκε και έχουμε τους οικισμούς με τις σλαβικές ονομασίες: Γραβιά, Μαργιολάτα, Αγόριανη, Σουβάλα, Δαδί, Γλουίνισα, Ντερνίτσα, Μπράλος, Γαρδίσι, Παύλιανη, Κάνιανη Πάνω και Κάτω, Κουκουβίτσα, Στρώμη, Μουσούνισα, Γκούρα Σεγδίτσα, Τοπόλια, Αράχωβα, Βάργιανη, Κολοβάτες.

Και εύλογα θ' αναρωτηθεί κά-

(Συνέχεια στη σελίδα 7)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ Τ.Κ. ΚΑΣΤΕΛΜΙΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

(Συνέχεια από τη σελίδα 3)

απαιτούνται.

Στο κάτω κάτω όχι και «δίχως κέρδος κέρατα». Να γνωρίζουμε όμως όλοι μας ότι σε αυτήν την περίπτωση, και επειδή ο Δήμος θα αναλαμβάνει τις καταδράσεις και τα σχετικά έξοδα, θα αργήσουμε πολύ να δούμε τέτοιες εργασίες.

9 και 10. Άνοιγμα παρόδων και χάραξη μονοπατιών

Όλα ωραία και καλά, με τη διαφορά ότι όλα αυτά τα ωραία για να γίνουν χρειάζονται χρήματα, τα οποία ούτε έχουμε ούτε ο Δήμος διαθέτει για τους συγκεκριμένους σκοπούς. Εκτός αν έχετε να μας προτείνετε κάποιες πηγές χρηματοδότησης τους ή αν υπονοείτε ότι εγώ, το Τ.Σ. και οι ανύπαρκτοι εργάτες της Κοινότητας θα πάρουμε τα σύνεργα μας και θα ξεχουθούμε να πραγματοποιήσουμε τις σωστές κατά τα άλλα επιθυμίες σας.

11. Διαμόρφωση του γύρω χώρου από το γεφύρι

Ισχύει ό,τι και στο υπ' αριθ. 9. Επιπροσθέτως σημειώνω ότι η συνεργασία μου με τους Συλλόγους του χωριού είναι άριστη. Δεν γνωρίζω από που έχετε λάβει πληροφόρηση περί του αντιθέτου.

12. Η κυκλοφορία των αυτοκινήτων και των δίτροχων μέσα στο χωριό

Η εφαρμογή του Κ.Ο.Κ. είναι αρμοδιότητα της Τροχαίας και όχι της Κοινότητας. Θα μπορούσατε, όμως, στα θέματα των ημεριδών που σας συνιστώ πιο πάνω, να εντάξετε και την κυκλοφοριακή αγωγή των συμπολιτών μας.

13. Κτήρια και οικόπεδα της τοπικής κοινότητας

Αντιπαρέρχομαι την επανάληψη για έργα βιτρίνας και μάλιστα σε σημεία βιτρίνας του χωριού. Δεν σας έχω ακούσει να διαμαρτύρεστε για τις προηγούμενες τοπικές αρχές, έστω και για παράλειψη εκτέλεσης αυτών των έργων βιτρίνας.

Έτσι, λοιπόν, κ. Κωτσίκη, δεν κρύβεται η αντιπάθεια σας προς το πρόσωπο μου, ό,τι και να κάνω.

13α. Κοινωνικό Κατάστημα

Έχετε πολύ καιρό να επισκεφθείτε το υπόγειο του κτιρίου, διότι αν το είχατε κάνει, θα διαπιστώνατε ότι δεν υπάρχει ούτε σταγόνα νερού. Παρά τις επισκέψεις σας, όμως, στους χώρους των γραφείων, δεν έχετε να πείτε μια καλή κουβέντα για όσα έχουν γίνει επί της σημερινής αρχής. Για να προχωρήσουμε στον εξωραϊσμό του κτιρίου «Ξενώνα», έπρεπε πρώτα να λυθεί το πρόβλημα που υπήρχε με τον επιχειρηματία - μισθωτή. Το θέμα αυτό λύθηκε και περιμενούμε την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου να κινηθεί τις διαδικασίες αλλαγής χρήσης του εν λόγω κτιρίου.

Πρέπει να γνωρίζουμε όλοι μας ότι οι κοινότητες δεν διαθέτουν καμία υποστηρίξη τεχνική, νομική ή άλλη, πέραν αυτών του Δήμου Δελφών, με αποτέλεσμα όλα τα θέματα να χρονίζουν.

Με κατηγορείτε ότι δεν συνεργάζομαι με τη Βιβλιοθήκη. Θα μπορούσα να περνάω για καλημέρες και το θεαθίνα, κάτι που δεν είναι του χαρακτήρα μου. Σας ερωτώ, με την ευκαιρία, πότε με καλέσατε να παραστώ ως μέλος της Επιτροπής Διοίκησης της Βιβλιοθήκης σε προγραμματισμένο συμβούλιο και απουσίασα;

Σας απαντώ: ΠΟΤΕ.

Ακόμη δε, μου ζητήσατε κάτι σαν Πρόεδρος της Τ.Κ. και δεν ανταποκρίθηκα; Σας απαντώ: ΠΟΤΕ.

Άδικα λοιπόν διαμαρτύρεστε.

13β. Κοινωνικό Ιατρείο

Εάν είχατε επισκεφθεί το Ιατρείο πριν από την ανάληψη των καθηκόντων μας και είχατε μέτρο σύγκρισης με τη σημερινή κατάσταση, θα σιωπούσατε. Θα πληροφορηθήκατε, φαντάζομαι ότι από τις αρχές Αυγούστου το Ιατρείο στελεχώθηκε με νέο γιατρό, ο οποίος μάλιστα θα μείνει στην κατοικία που υπάρχει στο ίδιο κτήριο.

13γ. Κτήριο (πρώην Δημοτικό Σχολείου)

Δεν έχω σχόλια, εκτός από τις μπασκέτες, για τις οποίες θα αναφερθώ στο κεφάλαιο που αφορά τις παιδικές χαρές. Πάντως εσείς είστε κάθε μέρα στο σχολείο και θα μπορούσατε να κάνετε κάποιο έγγραφο προς την Τ.Κ. για να το προωθούσαμε και να το υποστηρίζαμε στις υπηρεσίες του Δήμου.

13δ. Κτήριο Λέζα (Δωρεά Γιάννη Μοσχολιού)

Ύστερα από την υπόσχεση που λάβαμε από τον αρμόδιο Αντιδήμαρχο και αφορά τη χρηματοδότηση με καλό ποσό της αποκατάστασης του εν λόγω κτηρίου, και επειδή δεν υπάρχει άλλη πρόταση παρά τα χρόνια που πέρασαν, θα εισηγηθώ στο Συμβούλιο της Τ.Κ. τη χρησιμοποίηση του ως Λαογραφικού Μουσείου αντί του ευρισκομένου, όπως και ο ίδιος σημειώνετε, σε κακή κατάσταση κτηρίου της εκκλησίας ή τη μεταφορά της βιβλιοθήκης εκεί.

Στο Συμβούλιο, όπως γίνεται πάντοτε, θα παραστεί όποιος το επιθυμεί, ιδιαίτερος όμως οι πολιτιστικοί Σύλλογοι του χωριού μας ως αρμοδιότεροι όλων.

Όσον αφορά το κτήριο της Εκκλησίας, αν τελικά ληφθεί η πιο πάνω απόφαση, ας αποφασίσει ο Παπα-Κώστας και το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο. Εμείς η Τ.Κ. θα είμαστε συμπαραστάτες τους.

13ε. Κτήριο αποθήκης Γεωργικού Συνεταιρισμού

Δεν καταλαβαίνω για ποιον περιβάλλοντα χώρο μιλάτε και ποια εναρμόνιση μπορεί να υπάρξει.

Ο χώρος μπροστά από την αποθήκη θα πρέπει να παραμείνει ελεύθερος για την απρόσκοπτη προσέγγιση φορτηγών αυτοκινήτων.

13ε. Γήπεδο Μπαρούκας - Παιδικές χαρές

Σας ενημερώνω ότι, σύμφωνα με απόφαση του Δήμου Δελφών, το χωριό μας με βάση τον πληθυσμό του, δικαιούται μία μόνο παιδική χαρά και προς το παρόν ως τέτοια επιλέξαμε αυτήν του Αγίου Αθανασίου, η οποία έχει λάβει και τη σχετική πιστοποίηση. Είναι στις προθέσεις μας να γίνει χώρος αθλοπαιδιών στο προαύλιο του πρώην Δημοτικού Σχολείου, γιατί ο χώρος αυτός είναι εύκολα προσβάσιμος στα περισσότερα παιδιά.

Το ονομαζόμενο και γήπεδο Μπαρούκας χρειάζεται πολλά λεφτά για να γίνει λειτουργικό γήπεδο όπως και κόστος συντήρησης και το χωριό μας έχει άλλες επείγουσες ανάγκες. Σε κάθε περίπτωση, στις συνοικίες γύρω από τον χώρο αυτό δεν διαμένουν τόσα παιδιά που να καθιστούσε απαραίτητη την άμεση λειτουργία γηπέδου. Επανερχομαι στο θέμα της ενημέρωσης μας και με τη σειρά μου σας απαντώ ότι ουδέποτε τη ζητήσατε και σας την αρνήθηκα.

Δ: Διάφορα άλλα θέματα

Πολύ καθυστερημένα ζητάτε να ενημερωθείτε για την πορεία των εργασιών της κατασκευής του υδροηλεκτρικού έργου.

Τον καιρό που συζητήθηκε σε

συνεδρίαση του Συμβουλίου της τοπικής κοινότητας η παροχή ή μη έγκρισης για τη δημιουργία του εν λόγω έργου ελάμψατε διό της απουσίας σας. Εκτός λίγων συγχωριανών μας στη συνεδρίαση αυτή παρέστησαν ο ίδιος ο κ. Δήμαρχος Δελφών, ο αρμόδιος Αντιδήμαρχος αλλά και ο Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας.

Απ' ότι είμαι σε θέση να γνωρίζω, το έργο προχωράει κανονικά και μέσα στις χρονικές προθεσμίες.

Να γνωρίζετε, όμως ότι η σύμβαση κατασκευής του έργου υπογράφηκε μεταξύ του Δήμου Δελφών και του επενδυτή χωρίς καμία ανάμειξη της τοπικής κοινότητας.

Σχετικά με τον φωτισμό των δύο οικισμών πέρα και δώθε η «ΠΙΠΕΡ-ΠΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΛΥΚΟΡΡΑΧΑ» δεν μπορεί να καταλάβω με ποιο σκεπτικό προσπαθείτε να δημιουργήσετε θέμα μεταξύ των κατοίκων τους.

Θα έπρεπε, ας πούμε, τα Δημόσια Κτήρια, Κοινωνικό Κατάστημα, Ιατρείο, γεφύρι να μείνουν σκοτεινά; Όπως ζήτησα και έμαθα, στο τέλος της δεκαετίας του 1990 επί προεδρίας Σπ. Γεωργίου, τοποθετήθηκε κάποιος επιπλέον φωτισμός στις δύο πλατείες, πλην όμως η Δ.Ε.Η. το 2012 τον διέκοψε με την επισήμανση κάθε επί πλέον φωτισμού θα πρέπει να περνάει μέσα από τον σχετικό μετρητή της (ρολόι). Θέλοντας να ενισχύσω το φωτισμό του «ΔΘΕ» οικισμού, με πρωτοβουλία μου άλλαξα τις λάμπες της πλατείας με άλλες μεγαλύτερης ισχύος. Η κοινοτική αρχή, όπως είπαμε και παραπάνω, δεν έχει αρμοδιότητα επιβολής προστίμων ή άλλων μέτρων για τη στάθμευση στους χώρους που αναφέρετε στην επιστολή σας.

Να γνωρίζετε, ωστόσο, ότι ανάλογες συστάσεις έχουν πραγματοποιηθεί και στο παρελθόν και συνεχίζονται με κάθε ευκαιρία.

Να εκφράσω όμως και εγώ ένα παράπονο. Γνωρίζετε. Γιατί συγχάζετε καθημερινά, ότι δεν έχει υπάρξει, από ετών, καμία ημέρα που να απουσίασα από τη «ΔΘΕ» αγορά. Δεν μπορώ όμως να ισχυριστώ το ίδιο και για τις επισκέψεις σας στο «ΠΕΡΑ ΜΕΡΟΣ». Το αναφέρω αυτό για να καταδείξω ότι το ενδιαφέρον μου και οι όποιες προσπάθειες μου είναι ίδιες για όλο το χωριό συνολικά.

Στο τέλος της επιστολής μου θέλω να διαβεβαιώσω την εφημερίδα μας «ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ» ότι δεν τη σνομπάρισα ποτέ, τη διαβάζω με μεγάλη προσοχή και τους λόγους για τους οποίους προσφεύγω στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης τους εξηγώ στην αρχή.

Τελειώνοντας την επιστολή σας αναφέρεστε σε επισημάνσεις και καλείτε τους αναγνώστες σας, εάν έχουν αντιρρήσεις, να τις διατυπώσουν εγγράφως ή ενδεχομένως τις προτάσεις τους.

Επαναλαμβάνω ότι δικές σας θα έπρεπε να είναι οι προτάσεις για τη λύση των προβλημάτων του χωριού πάνω στις οποίες θα καλούσατε τους συγχωριανούς μας να συμφωνήσουν ή να προτείνουν άλλες, ενδεχομένως καλύτερες.

Μείνατε, δυστυχώς, για ακόμη μία φορά στις επισημάνσεις, πράγμα βεβαίως εύκολο.

Εύχομαι σε όλους τους συγχωριανούς μου τα καλύτερα για το 2023, με την επισήμανση ότι η αλήθεια και το δίκαιο δεν μπορούν να κρυφτούν.

Γιώργος Χαλατσός
Πρόεδρος Τ. Κ. Καστελλίων

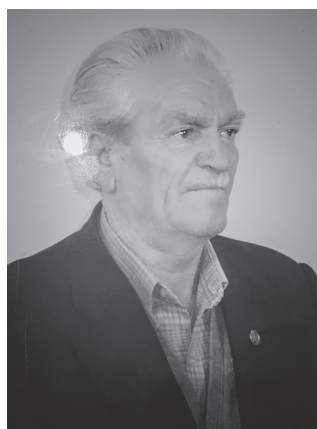
«ΨΥΧΗ ΒΑΘΕΙΑ» - ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΣ

Στις 15 Νοέμβρη σε ένα ζεστό και φιλικό ταβερνάκι της Αττικής διοργανώθηκε η παρουσίαση της επανέκδοσης του βιβλίου «Ψυχή Βαθεία», ένα από τα διαμάντια του αείμνηστου σπουδαίου Καστελλιώτη συγγραφέα, Γιώργη Χαλατσά.

Στο βιβλίο αυτό, ο πατέρας και παππούς μας, Δήμος Πολύχρονος, αφηγείται στον αδελφικό του φίλο, Γιώργη Χαλατσά, τα όσα έζησε, είδε, βίωσε στα χρόνια του πολέμου και στο Αντάρτικο.

Η κόρη και οι εγγονές του με τον Κώστα Στοφόρο. Διακρίνονται η Ελένη Γιώργη Χαλατσά, η οικογένεια Χρήστου Χαλατσά, η Ευγενία, σύζυγος Γ. Βέλλιου και στο βάθος κάποιος από όσους παραβρέθηκαν στην εκδήλωση

Ο Δήμος Πολύχρονος

Αντάρτης

Δυστυχώς, κανένας από τους δυο δε βρίσκεται κοντά μας, αλλά ελπίζουμε οι ψυχές τους να ευφράνθηκαν. Για όλους εμάς που ζήσαμε τον Δήμο Πολύχρονο ως πατέρα και παππού η ημέρα αυτή μας γέμισε χαρά, συγκίνηση και ηθική ικανοποίηση.

Ο Δήμος Πολύχρονος μέχρι να φύγει από κοντά μας, σε ηλικία 76 ετών, υπήρξε αντάρτης στη ψυχή, διατηρώντας άβυστη τη φλόγα της ιδεολογίας του, των ιδανικών και των απόψεών του.

Το μυαλό του, επαναστατικό, μα η καρδιά του γεμάτη αγάπη για τη Γιαννούλα του, τις κόρες και τα εγγόνια του.

Πάλεψε στον πόλεμο και στη ζωή όπως πολλοί σύντροφοι, όπως τα αδέρφια του. Εκείνα τα χρόνια η πάλη ήταν μονόδρομος αν πονούσες την πατρίδα, τον τόπο και τις ρίζες σου.

Ευχαριστούμε ολόψυχα την οικογένεια Χαλατσά που χορήγησε την άδεια επανέκδοσης του βιβλίου.

Ευχαριστούμε προσωπικά τον Κώστα Στοφόρο για την τιμή που μας έκανε να επιλέξει τη βιογραφία του Δήμου Πολύχρονου προς επανέκδοση.

Ευχαριστούμε τον Προοδευτικό Σύλλογο Καστελλίων για αυτή την υπέροχη πρωτοβουλία.

Ευχόμαστε τα έσοδα από τις πωλήσεις του βιβλίου να βοηθήσουν το Σύλλογο και το χωριό μας. Μεγάλη μας χαρά θα είναι η «Ψυχή Βαθεία» να διαβαστεί από χιλιάδες αναγνώστες, που μέσα από τις σελίδες αυτού του βιβλίου θα καταφέρουν να βιώσουν την αλήθεια της τότε εποχής, την αλήθεια ενός από το κοπάδι, την αλήθεια ενός Αληθινού Αντάρτη.

Με άλλους αντάρτες

Οικογένεια Δήμου Πολύχρονου

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Ο καπετάν Περικλής και ο μύλος του γιατρού

26.11.2022 Από «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

Κύριε διευθυντά

Κατοχή, σούρουπο, ο πατέρας μου ενώ έμπαινε στο χωριό γυρνώντας απ' το χωράφι απαντήθηκε με δυο άνδρες, οι οποίοι βάδιζαν αργά, προφανώς περίμεναν να πέσει το σκοτάδι για να μη γίνουν αντιληπτοί. Ο ένας ήταν γνωστός -ο καπετάν Περικλής (Γιώργος Χουλιάρης) εξαδέλφος της γυναίκας του- ο άλλος άγνωστος - ήταν ο Άρης Βελουκιώτης.

Οι δυο τους κατευθύνθηκαν στο σπίτι των εξαδέρφων του καπετάν Περικλή, Αποστόλη, Παναγιώτη και Νίκου Χουλιάρη, αλλά επειδή δεν ένιωσαν εκεί ασφαλείς, κλείστηκαν στον μύλο του γιατρού Παπαγεωργίου, απέναντι στο ρέμα, όπου ο Νίκος δούλευε μυλωνάς. Έμειναν εκεί κλεισμένοι όλη τη νύχτα, την επόμενη μέρα κατά το σούρουπο έφυγαν. Ο καπετάν Περικλής έμεινε στον τόπο του, στην Παρνασσίδα, για στρατολόγηση και ο Άρης πήγε στην επαρχία Δομοκού. Ύστερα από λίγο το πρώτο τμήμα του ΕΛΑΣ (Ελληνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός) μπήκε στο χωριό, ψάλλοντας αντάρτικα εμβατήρια. Ο Άρης έβγαλε λόγο στην αγορά - κι εγώ παρών, ήμουν ήδη πέντε χρονών. Όταν κίνησαν να φύγουν, πολλοί χωριανοί τους ακολούθησαν. Θυμάμαι τις γυναίκες που προσπαθούσαν να τους συγκρατήσουν, σκούζοντας.

Ακολούθησε εμφύλιος, ο Άρης αυτοκτόνησε μαζί με τον Τζαβέλλα, κυνηγημένος και από το ίδιο το κόμμα, ο καπετάν Περικλής διέφυγε στην Πολωνία ως πολιτικός πρόσφυγας, ο μυλωνάς πέθανε νέος, και ο μύλος του γιατρού σωριάστηκε σε ερείπια για να τον δείχνει αργότερα σε ντοκιμαντέρ ο καπετάν Περικλής - «εδώ αναπαύστηκαν τα προζύμια του ΕΛΑΣ».

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΘ. ΜΑΚΡΗΣ
Καστέλλια Παρνασσίδας

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ Δ.Χ.Χ.

Ο καπετάν Περικλής και ο μύλος του γιατρού Στο φύλλο της 26-11-2022 της εφημερίδας «Καθημερινή» δημοσιεύτηκε επιστολή του Γιάννη Αθ. Μακρή με τον παραπάνω τίτλο την οποία και αναδημοσιεύουμε. Επειδή τα γραφόμενα είναι αναμνήσεις της παιδικής ηλικίας του, επόμενο είναι να γράφτηκαν όπως τα συγκράτησε η παιδική του μνήμη για το λόγο αυτό για την αποκατάσταση της αλήθειας παραθέτουμε τα γεγονότα όπως ακριβώς συνέβησαν. Και παραθέτουμε τον αναγνώστη των «Κ.Ν.» στο σημερινό φύλλο και στο άρθρο «ΚΑΤΟΧΗ ΚΑΙ ΕΜΦΥΛΙΟΣ», όπου θα βρει την τεκμηριωμένη απάντηση.

Έχουμε ξαναγράψει για την παραπάνω συνάντηση και υποστηρίξαμε, ότι αυτή έγινε στο «Μύλο του Ζίτρου» και όχι στο «Μύλο του Γιατρού».

Άλλες συναντήσεις με συμμετοχή του Άρη έγινε στο «Μύλο του Γιατρού», στην «Οικία Καραπλή» και στο «Καφενείο Παπανικολάου» (Κολιότα). Τις παραπάνω συναντήσεις έχουν επιβεβαιώσει «αυτόπτες μάρτυρες».

ΑΠΟ ΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΕΚΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

(Συνέχεια από τη σελίδα 6) ποιος: Δηλαδή γινηκάμε Σλάβοι. Όχι βέβαια. Αυτό το όχι δεν το λέω εγώ, αλλά η επιστημονική εθνολογική έρευνα, η ανθρωπολογία και οι ανθρωπολόγοι όλου του κόσμου. Η διάρκεια του εκχριστιανισμού του τόπου μας δεν έγινε από τη μία μέρα στην άλλη, αλλά ξεκίνησε με βραδύ ρυθμό από τον τρίτο μετά Χριστόν αιώνα κατά τρόπο αυτοσχέδιο και αδέξιο και περαιώθηκε (τρόπος του λέγειν) στο τέλος του έκτου μετά Χριστόν αιώνα, δηλαδή συνεχίστηκε δώδεκα ολόκληρες γενιές εφ' όσον κάθε αιώνας διαλαμβάνει τρεις γενιές τετρακόσια ολόκληρα χρόνια. Στο διάστημα αυτό των τεσσάρων αιώνων μεταξύ Σλάβων και Ελλήνων έγιναν πλήθος επιμειξίες σε τρόπο ώστε η ελληνική φυλή η εγκλιματισμένη στον τόπο της επί αιώνες αιώνων να αφομοιώσει τους αποίκους Σλάβους και να προκύψει από την αφομοίωση αυτή η σημερινή νέα ελληνική γενιά με τα ελληνικά σωματικά ψυχικά και πνευματικά γνωρίσματα. Αυτό ως γεγονός δε χρειάζεται να μας το ειπούν οι ανθρωπολόγοι, γιατί είναι αυταπόδεικτο από την παγκόσμια δραστηριότητα των Ελλήνων που διακρίνονται για την ευστροφία την επιστημονική, πολιτική, κοινωνική και καλλιτεχνική προσφορά τους διεθνώς. Πλην όμως με τα σλαβικά που μιλούσαν δεν μπορούσαν να επικοινωνήσουν με κανένα γιατί κανείς δεν μιλούσε τη γλώσσα τους. Την εποχή αυτή σ' ολόκληρο το Ανατολικό Κράτος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας στο Βυζάντιο κύρια διαδεδομένη ενιαία γλώσσα που μιλούσαν όλοι ήταν η ελληνική. Στις δύο επόμενες γενιές οι εποικιστές Σλάβοι όχι μόνο έμαθαν και συνεννοούνταν άψογα στα ελληνικά, αλλά και πρόσθεσαν στη γλώσσα νέες λέξεις και τροποποίησαν και γραμματικούς τύπους.

Όσο εύκολος ήταν ο εκχριστιανισμός του Ισραήλ, της

Μικράς Ασίας και των χωρών της Μακεδονίας, Ηπείρου και Θεσσαλίας, τόσο δύσκολος ήταν για την Ελλάδα και τους Έλληνες. Βεβαίως επίσημη θρησκεία του Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους, του Βυζαντίου, ήταν πλέον ο Χριστιανισμός, αλλά εδώ με την Ελλάδα και τους Έλληνες έχουμε με κάνουμε με διαφορετικής νοοτροπίας ανθρώπους. Ο Μικρασιάτης, που εκτός από την καθημερινότητά του (εργασία-διατροφή-εορτές-ύπνος) δεν είχε τίποτα άλλο να κάνει. Τη νέα θρησκεία τη δέχτηκε σαν πνευματική ανάταση και επικοινωνία με το Θεό και η οποία τον συμπλήρωνε. Τα πράγματα όμως δεν ήταν ίδια και για τους Έλληνες. Ο Έλληνας με την κοινωνική, την πολιτική, την πολιτειακή και τη φιλοσοφική συμπεριφορά του είχε μία άλλη τελείως άσχετη βιοτική δομή. Όση πίστη και αν διέθετε, δεν ήταν δυνατόν να αποδεχθεί το θαύμα και τη χριστιανική ανάσταση των νεκρών. Ο θανάτων θάβεται και οι μιν σάρκες του γίνονται χώμα, απομένοντας μόνο ο σκελετός του. Πώς είναι δυνατόν ν' αναστηθεί;

Οι φανατικοί του εκχριστιανισμού πάλεψαν τέσσερις αιώνες δηλαδή τετρακόσια χρόνια, για να το κατορθώσουν, ύστερα από δώδεκα αλληπάλληλες γενιές. Οι Έλληνες, μόλις στο τέλος του έκτου αιώνα άρχισαν να γίνονται απόλυτα Χριστιανοί, δηλαδή να λειτουργούνται κάθε Κυριακή, να βαπτίζονται και να παντρεύονται χριστιανικά, να μεταλαβάνουν και να μην έχουν πλέον καμία απολύτως επαφή με την ειδωλολατρία. Και τι δεν έκαναν οι φανατικοί του εκχριστιανισμού, για να τους απομακρύνουν. Τους άλλαξαν όνομα από Έλληνες να κυκλοφορούν ως Ρωμαίοι πολίτες (ρωμιοί) όχι στην Ελλάδα, αλλά στη Ρωμανία (στο Ρωμείο). Στη ζωή τους μέσα στους τέσσερις αιώνες άλλαξαν τα πάντα, έτσι στο τέλος του έκτου αιώνα να είναι απόλυτα και μόνο Χριστιανοί. Βέβαια για

να φτάσουμε, έως εδώ, έγιναν πολλά πάρα πολλά. Οι φανατικοί του εκχριστιανισμού κατάστρεψαν ολοσχερώς τον αρχαίο κόσμο. Δε γινόταν αλλιώς. Γκρέμισαν τους ναούς των θεών και στη θέση τους ή παράπλευρα με τα ίδια δομικά υλικά, έχτισαν χριστιανικές εκκλησίες. Όπου υπήρχε υπαίθριος ναός των θεών τον γκρέμισαν και στη θέση του με τα ίδια πάντα υλικά έχτισαν ξωκκλήσια. Συνέτριψαν ή ασβεστοποίησαν τα αγάλματα των θεών και τα αντικατέστησαν με τις αγίες εικόνες της Παναγίας και των Αγίων. Στο τέλος του έκτου αιώνα δεν υπήρχε τίποτε το ειδωλολατρικό. Είχαν εξαφανίσει τα πάντα που θύμιζαν ειδωλολατρία. Η ιστορία αναφέρεται στους βανδαλισμούς και στις καταστροφές στα ιερά του δωδεκαθέου από τις ορδές του Ατίλα. Αλλά αυτό είναι πταίσματα μπρος στην ολοσχερή καταστροφή, στον αφανισμό και τον όλεθρο του αρχαίου κόσμου που παρουσίασαν οι φανατικοί εκχριστιανιστές, προκειμένου να πολεμήσουν τη νέα θρησκεία. Η ιστορία αντιπαρέρχεται αυτό τον ολοσχερή αφανισμό του αρχαίου κόσμου από τους φανατικούς εκχριστιανιστές για να μη θίξει τα ιερά και τα όσια της χριστιανοσύνης, αντιπαρερχόμενη λόγω θρησκείας την εξαφάνιση του αρχαίου κόσμου προκειμένου να κατισχύσει η νέα θρησκεία, ο Χριστιανισμός.

Οι γενόμενες από τους εκχριστιανιστές ενέργειες στο διάμεσο χρονικό διάστημα δεν έχει σημασία ν' αναφερθούν, διότι δεν προσδίδουν τίποτε το νέον. Παρά τις μεγάλες προσπάθειες δώδεκα γενιών μέσα σε τετρακόσια χρόνια τέλεια κάθαρση και αφανισμός ό,τι περέπεμπε στην ειδωλολατρία δεν έγινε. Πάρα πολλά κατάλοιπα της παρέμειναν από αυτήν. Κύρια ονόματα όπως Λεωνίδα, Αλέξανδρος, Θεμιστοκλής, Σωκράτης κλπ. έγιναν χριστιανικά και μάλιστα να αγιοποιηθούν (Άγιος Αλέξανδρος, Άγιος Αρτέμιος κλπ.). Τελικά μόλις στο τέλος του έκτου αιώνα μπορούμε να μιλάμε για καθολικό εκχριστιανισμό της Ελλάδας.

ΣΗΜ. ΣΥΝΤΑΞΗΣ: Το παραπάνω άρθρο περιέχεται στο υπό έκδοση βιβλίο του Δημήτρη Χ. Χαλατσά με τίτλο: ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΝ ΦΩΚΙΔΑΣ.

Ψυχή βαθεία

Ο Προοδευτικός Σύλλογος «Τα Καστέλλια» και η εφημερίδα «Καστελλιώτικα Νέα» πραγματοποίησαν με μεγάλη επιτυχία την Τρίτη 15 Νοεμβρίου στο μεζεδοπωλείο Πόρτο Κάγιο στην Αγία Παρασκευή στην πρώτη παρουσίαση της επανέκδοσης του βιβλίου «Ψυχή Βαθεία» του Γιώργη Χαλατσά.

Για το βιβλίο μίλησε ο υπογράφων, αλλά πολύ σημαντικές υπήρξαν οι παρεμβάσεις μελών της οικογένειας Γ.Χ. Χαλατσά και Δήμου Πολύχρονου, όπως και της κυρίας Νάσσης Σιαφάκα από την Ομάδα Προφορικής Ιστορίας Χαλανδρίου.

Ο Προοδευτικός Σύλλογος «Τα Καστέλλια» και η εφημερίδα «Καστελλιώτικα Νέα» με την άδεια και τη στήριξη της οικογένειας Χαλατσά προχώρησαν στην επανέκδοση του βιβλίου «Ψυχή Βαθεία» του Γιώργη Χαλατσά παρουσιάζοντάς το στην πρώτη του μορφή, με εξαίρεση το νέο εξώφυλλο που εικονογράφησε ο ζωγράφος Τριαντάφυλλος Ελευθερίου.

Πρόκειται για ένα συγκλονιστικό ιστορικό και λογοτεχνικό αφήγημα...

Στην έκδοση περιλάβαμε έναν σύντομο πρόλογο και το αφιέρωμα της εφημερίδας μας στον μεγάλο Καστελλιώτη συγγραφέα.

Το βιβλίο κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Andy's Publishers και μπορείτε να το προμηθευτείτε είτε από τον Σύλλογό μας, είτε να το αναζητήσετε στα βιβλιοπωλεία.

Στα Καστέλλια μπορείτε να βρείτε το βιβλίο στα καταστήματα της κυρίας Οξάνας Ίβασκα και του Γιάννη Σπυριδάκη.

Οικία Καραπλή:**Επιτέλους απάντηση!**

Στις 26 Νοεμβρίου, δυο και πλέον μήνες μετά την υποβολή σχετικού ερωτήματος από τον Σύλλογό μας, λάβαμε την εξής απάντηση από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Φωκίδας, σχετικά με την αξιοποίηση της οικίας Καραπλή:

ΘΕΜΑ: Διαθήκη Κατερίνας Καραπλή του Γεωργίου

ΣΧΕΤ.: α) Τα από 22-09-2022 και 17-10-2022 ηλεκτρονικά μηνύματά σας

β) Το αρ. ΥΠΠΟΑ /239309/12-10-2022 έγγραφο της ΓΔΑΠΚ

Σε συνέχεια των ανωτέρω (α) σχετικών μηνυμάτων σας, σας γνωρίζουμε ότι η Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς με το (β) σχετικό έγγραφο της, ενημέρωσε την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Οικονομικών ότι δεν έχει αντίρρηση για την αποδοχή της εν θέματι διαθήκης και αναμένονται οι ενέργειες από πλευράς του Υπουργείου Οικονομικών για την ολοκλήρωση της διαδικασίας. Παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε πληροφορία ή διευκρίνιση.

Η Προϊσταμένη της Εφορείας Αθανασία Ψάλτη Αρχαιολόγος

- Είναι απορίας άξιον πως χρειάστηκε τόσο μεγάλο διάστημα για μια τόσο ολιγόλογη απάντηση η οποία ασφαλώς δεν μας ικανοποιεί καθώς δεν περιέχει κανέναν χρονοδιάγραμμα.

- Δεν πιστεύω να είχαμε λά-

ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΟΔΗ

βει καμία απάντηση αν δεν επανερχόμασταν με επιστολή στις 17 Νοεμβρίου προς την Εφορεία Αρχαιοτήτων Φωκίδας, υπενθυμίζοντάς τους τις πειθαρχικές ευθύνες τους:

Αξιότιμες κυρίες/οι

Δεν έχουμε λάβει καμία απάντηση στην από 22/9/2022 επιστολή μας, σχετικά με την αξιοποίηση της Οικίας Καραπλή στα Καστέλλια Φωκίδας, παρότι επανήλθαμε με υπενθύμιση και στις 5/10/2022.

Υπενθυμίζουμε:

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Πειθαρχικού Κώδικα (άρθρο 107 παρ. 1 περ. ιγ Ν 4057/2012) η μη έγκαιρη απάντηση της Διοίκησης σε αιτήσεις και αναφορές πολιτών συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα. Ως έγκαιρη απάντηση σύμφωνα με το άρθρο 4 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας ορίζεται η προθεσμία 50 ημερών από την ημερομηνία υποβολής αίτησης σε δημόσιες υπηρεσίες, ΟΤΑ και σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Ενώ σε περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας απάντησης, η οποία και πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς, η Διοίκηση οφείλει 5 ημέρες πριν την εκπνοή της 50ήμερης προθεσμίας να γνωστοποιήσει εγγράφως στον αιτούντα:

- τους λόγους της καθυστέρησης,
- τον υπάλληλο που έχει αναλάβει την υπόθεση και
- τον αριθμό τηλεφώνου του αρμοδίου υπαλλήλου για την παροχή πληροφοριών και
- κάθε άλλη χρήσιμη πληροφορία.

Με εκτίμηση,
Κώστας Στοφόρος,
Πρόεδρος Προοδευτικού Συλλόγου «Τα Καστέλλια»

- Η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν μπορεί να «νίπτει τας χείρας της», με τη δικαιολογία πως δεν της ανήκει το κτίριο. Μπορεί να πιέσει ώστε να δρομολογηθεί η αποκατάσταση του αρχοντικού και να αρχίσει πράγματι να χρησιμοποιείται όπως όριζε η διαθήκη της Κατερίνας Καραπλή.

- Αναμένουμε και τη συμβολή όλων των φορέων της περιοχής καθώς η αξιοποίηση του αρχοντικού δεν αφορά μόνο στο χωριό μας αλλά σε όλη την περιοχή της Δωρικής Τετράπολης

Άθλια η κατάσταση του δρόμου για Λογγιές

Τις μέρες των γιορτών βρέθηκα στα Καστέλλια κι είχα τη φαινή ιδέα να πάω μια βόλτα ως τις Λογγιές. Η κατάσταση του δρόμου πραγματικά απερίγραπτη. Θύμιζε βομβαρδισμένο τοπίο. Χωρίς να έχει βρέξει υπήρχαν λακκούβες με λασπόνερα και γενικά η κατάσταση ήταν άκρως επικίνδυνη για οδήγηση. Πραγματικά δεν έχω ξαναδεί τον δρόμο σε τέτοια κατάντια από τότε που έγινε η ασφαλτόστρωσή του.

Ο αντιδήμαρχος Ιωάννης Μανανάς απάντησε σε σχετική ανάρτησή μου με φωτογραφία του δρόμου:

«Ο Δήμος Δελφών ύστερα με την υπ' αριθμόν ΑΔΑ:

Γράφει ο Κώστας Στοφόρος

ΨΓΑΔΩ9Θ-166 από 23-12-2022 απόφασή του αναρτητέα στο Διαύγεια (τίτλος έργου: «ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΣΦΑΛΤΙΚΩΝ ΤΗΣ Δ.Ε. ΓΡΑΒΙΑΣ») θα προβεί σε παρεμβάσεις που αφορούν εδαφική αρμοδιότητα κοινοτήτων Γραβιάς και Καστελλίων. Μέσα σε αυτά τα τμήματα συμπεριλαμβάνεται και μεγάλο μέρος στη θέση «Λογγιές» που έχει ανάγκη αποκατάστασης»

Ας ελπίσουμε να γίνουν όντως επισκευές μετά από αυτή την -αργοπορημένη- απόφαση.

...και το ποτάμι ήταν θολό

Χωρίς να έχει βρέξει, με τον ήλιο να λάμπει, πήγα και μια βόλτα στο ποτάμι. Μόνο που δεν κατεβάζει νερό, αλλά... λάσπη!

Αντί για το συνήθως διαυγές είχε ένα αδιευκρίνιστο καφετί χρώμα που ελπίζω να είναι μόνο λάσπη κι όχι κάποια άλλη ρύπανση.

Αναρωτιέμαι αν υπάρχει κάποια σχέση με το υδροηλε-

κτρικό έργο. Έχει ελέγξει άραγε κανείς;

Γενικά πρέπει να πω ότι το τοπίο γύρω από την περιοχή που γίνονται εργασίες για το εν λόγω έργο παρουσιάζει μια άθλια εικόνα. Ελπίζω αν και όταν ολοκληρωθεί, να υπάρξει και αποκατάσταση του τοπίου.

Και πάλι ο αντιδήμαρχος Ιωάννης Μανανάς, έδωσε την εξής απάντηση σε σχετικό σχόλιό μου:

«Οι ποταμοί, οι χείμαρροι, τα ρέματα, τα μισογάγγια κλπ ανήκουν στην αρμοδιότητα της περιφέρειας. Αν εννοείς όμως τον παράπλευρο τσιμενταύλακα, ενημερώνω ότι έχει ενταχθεί στο παραπαρανάσιο πρόγραμμα Leader II και έχει χρηματοδοτηθεί με πόσο περίπου 50.000,00 Ευρώ για την αποκατάστασή του. Όμως η απίστευτη ανατίμηση σε όλο τον κατασκευαστικό τομέα μας αναγκάζει σε επικαιροποίηση της μελέτης ως προς το κομμάτι των τιμών. Θεωρώ πως και αυτό το έργο θα τελεσφορήσει τη φετινή χρονιά»

Πράγματι πολλά προβλήματα έχει και το αυλάκι κι ελπίζουμε

να αποκατασταθούν.

...και ένα σχόλιο

Θα επαναλάβω για πολλοστή φορά ότι οι μέρες... παρουσίας στο χωριό δεν έχουν καμία σχέση με το τι κάνει κανείς για τον τόπο του.

Από το 1951 που ιδρύθηκε ο Προοδευτικός Σύλλογος «Τα Καστέλλια» και από το 1963 που βγήκε το πρώτο φύλλο των «Καστελλιώτικων Νέων», Καστελλιώτες από όλο τον κόσμο προσφέρουν αφιλοκερδώς για το χωριό μας. Νομίζω πως αν ανατρέξει κανείς στα φύλλα της εφημερίδας θα δει το μέγεθος της προσφοράς.

Ευεργέτες όπως οι αείμνηστοι Ιωάννης Μοσχολιός, Κατερίνα Καραπλή κ.ά. δεν διέμεναν στο χωριό.

Δεν χρειαζόμαστε πιστοποιητικό από κανέναν! Είναι γνωστή η πολιτεία του καθενός μας.

Να σημειώσω πως ακόμη και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης όπου μερικοί βγάζουν κάθε είδους απωθημένα τους, από Καστελλιώτες που δεν διαμένουν στο χωριό έχουν δημιουργηθεί...

Τέλος, όταν επισημαίνεται ένα πρόβλημα, καλό θα ήταν οι αρμόδιοι να φροντίζουν για τη λύση του κι όχι να προχωρούν σε προσωπικές επιθέσεις εναντίον εκείνου που εντοπίζει το πρόβλημα.

ΑΠΟ ΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ**Το Χάνι Ζαγγανά**

Κάθε μέρος έχει κάποιο χώρο της περιοχής του να δείξει σε όσους το επισκέπτονται. Το χωριό μας είχε το Χάνι του Ζαγγανά. Φαίνεται ότι λειτούργησε από τους χρόνους της Τουρκοκρατίας. Αλλά μετά τη σύσταση του ελληνοκράτους από τον Καποδίστρια, στο γενάρχη των Ζαγγαναίων το Γιάννη Ζαγγανά (του δόθηκε παραχωρητήριο εμφυτεύσεως). Αυτό ήταν ένα έγγραφο που προέβλεπε το ρωμαϊκό δίκαιο και η Εξάβιβλος του Αρμενόπουλου, που ίσχυαν πριν από τον Αστικό Κώδικα για τα δημόσια κτήματα. Το κράτος παραχωρούσε ένα δημόσιο κτήμα σε Έλληνα πολίτη για εκατό χρόνια να το καλλιεργεί και να το νέμεται για λογαριασμό του με την υποχρέωση της επιστροφής του στο δημόσιο μετά τη πάροδο της εκατονταετίας. Ατυχώς τέτοια διάταξη δεν την συμπεριέλαβε ο Αστικός Κώδικας. Με βάση το έγγραφο της εμφυτεύσεως η οικογένεια Ζαγγανά συγκέντρωνε το νερό από τον «Κάθανο» σε στέρνα για να ποτίζει το περιβόλι, που καλλιεργούσε παρακάτω από τη στέρνα, και φύτεψε καρυδιές σ' όλη τον περιβάλλοντα χώρο του Χανιού. Όπως είναι γνωστό, στα δημόσια κτήματα δεν εφαρμόζεται η κτητική παραγραφή, η χρησιμευσία. Η οικογένεια Ζαγγανά από τους χρόνους της Τουρκοκρατίας διατηρούσε το Χάνι, που ήταν ξύλινο και βρισκόταν εκεί που περνάει σήμερα ο δρόμος που οδηγεί στα ορεινά χωριά.

Ήταν διόροφο. Στον ισόγειο όροφο λειτούργησε μεγάλη ευρύχωρη αίθουσα ως καφενείο και εστιατόριο και από πάνω στο δεύτερο όροφο πέντε μικρά δωμάτια με κρεβάτια για να κοιμούνται οι πελάτες, παράπλευρα δε υπήρχαν στη σειρά δέκα παχνιά για τα ζώα των ταξιδιωτών και ακριβώς δίπλα, στο τέθος, αποθήκη με ζωοτροφές, άχυρο, τριφύλλι, κριθάρι και βρώμη. Τα ζώα σιτίζονταν, όπως παράγγελλε ο πελάτης. Μετά από την πηγή, τον «Κάθανο», όπως ονομαζόταν κάτω σε μικρό κατήφορο ήταν ο μεγάλος πλάτανος που εξαφανίσθηκε επί Κατοχής και μπροστά από αυτόν υπήρχε μικρό σανιδένιο πάτωμα με τραπέζια όπου σερβιριζόταν ο καφές, τα ήουκούμια και το τσίπουρο. Συνεπώς οι παραγγελίες ετοιμάζονταν στο Χάνι και στη συνέχεια ο σερβιτόρος περνούσε από τον

«Κάθανο» για να γεμίσει τα ποτήρια με νερό και από εκεί τα μετέφερε όλα στα τραπέζια μπρος από τον μεγάλο πλάτανο.

Όπως ήταν φυσικό το χασομείο ήταν μεγάλο, γι' αυτό και αυξήθηκε η εγκατάσταση ενός ξύλινου παραπήγματος (Καθύβας) πλάι στον «Κάθανο» για να ετοιμάζονται τα σερβιρίσματα και μαζί με τα ποτήρια με νερό να σερβιρονται κάτω στο πατάρι με τα τραπέζια στο μεγάλο πλάτανο. Η άδεια δόθηκε, πήλη εν τω μεταξύ ο Μήτρος Ζαγγανάς ή Τσουτσός, όταν πάντρεψε τη μεγάλη του θυγατέρα την Παναγιώτα με το Βασίλη το Χαλατσά, της έδωσε για προίκα την εκμετάλλευση των σερβιρισμάτων του Χανιού. Ο Βασίλης, όταν στην Κατοχή εξαφανίστηκε ο μεγάλος πλάτανος στη θέση του παραπήγματος (της Καθύβας) έχτισε το σημερινό κτίριο, που αποτελείται από παρασκευαστήριο των σερβιρισμάτων από μία κυρία αίθουσα που χρησιμοποιείται ως αίθουσα σερβιρισμάτων κατά τις χειμερινές ημέρες και σε χώρο παραμονής του (υπνοδωμάτιο). Ακριβώς απέναντι κατασκεύασε ένα ξύλινο παράπηγμα, το οποίο χρησιμοποιούσε ως ψιστήριο. Μετά το θάνατο του Βασίλη το κτίριο έχει περιέλθει στους κληρονόμους του.

Το Χάνι Ζαγγανά, όπως έχει γραφεί πολλές φορές στα «Καστελλιώτικα Νέα», συνέχισε τη λειτουργία του με πιο εκσυγχρονισμένη μορφή και για τους παλιότερους, αλλά και τους νεότερους Καστελλιώτες αποτελούσε το σημαντικότερο σημείο αναφοράς τους. Εκεί κατάφευγαν για να αποηλώσουν το βουνό και να ξεναγήσουν κάθε επισκέπτη τους.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλούνται όσοι συγχωριανοί μας δεν παίρνουν την εφημερίδα μας μέσω Ταχυδρομείου για οποιοδήποτε λόγο, να μας στείλουν ένα e-mail στο kotsikisv@gmail.com με τη διεύθυνσή τους.

Επίσης όποιος γνωρίζει περιπτώσεις συγγενών του ή φίλων συγχωριανών μας που έχουν αλλάξει διεύθυνση ή για άλλους λόγους ή δεν υπάρχουν στη ζωή και συνεχίζουν να παίρνουν την εφημερίδα, ας μας το ανακοινώσουν προκειμένου να ενημερώσουμε το ταχυδρομικό αρχείο της εφημερίδας μας.